

JAARVERSLAG

FJ2022

RAISINS SOUTH AFRICA (NPC)

www.raisinsa.co.za

Raisins
South Africa

VISIE:

Die groei van 'n volhoubare en mededingende Suid-Afrikaanse rosyntjiebedryf.

MISSIE:

Om waarde te skep vir ons lede en belanghebbendes.

Dit sal as volg bewerkstellig word:

Verbeter die bedryf se produktiwiteit en winsgewendheid.

Bevorder Raisins SA as 'n topgehalte handelsnaam.

Deel inligting en kennis met ons lede in die waardeketting om risiko's te verminder.

Verteenwoordig die bedryf met eenstemmigheid.

Transformasie pro-aktief in die Suid-Afrikaanse rosyntjiebedryf te bevorder.

Inhoudsopgawe

Voorsittersverslag	Bladsy 2
Raisins SA - Samestelling van die direksie	Bladsy 4
Verslag: Hoof- uitvoerende bestuurder	Bladsy 6
1. RAISINS SA OORSIG	Bladsy 12
1.1. Agtergrond	Bladsy 12
1.2. Die Wet op die Bemarking van Landbouprodukte	Bladsy 12
1.3. Oorgang: Vanaf DTD na Raisins SA	Bladsy 13
1.4. Vordering tot op hede: Raisins SA	Bladsy 13
1.5. Raisins SA	Bladsy 14
1.5.1. Visie	Bladsy 14
1.5.2. Missie	Bladsy 14
1.5.3. Strategiese fokus	Bladsy 14
1.5.4. Bedryfswaardes en -beginsels	Bladsy 14
1.5.5. Sleutelprestasie-areas (bedryf se doelwitte)	Bladsy 14
1.6. Personeel	Bladsy 15
1.7. Raisins SA se advieskomitee	Bladsy 16
1.8. Verteenwoordiging	Bladsy 19
1.9. In slotsom	Bladsy 19
2. INLIGTING VAN MAATSKAPPY	Bladsy 20
2.1. Inleiding	Bladsy 20
3. ADMINISTRASIE VAN DIE STATUTÊRE HEFFING EN FINANSIES	Bladsy 20
3.1. Inleiding	Bladsy 20
3.2. Struktuur en bestuur	Bladsy 23
3.3. Finansies	Bladsy 24
4. NAVORSING EN ONTWIKKELING	Bladsy 28
4.1. Oorsig van portefeulje	Bladsy 28
4.2. Tegnieese advieskomitee	Bladsy 30
4.3. Befondsingsvennote	Bladsy 30
4.4. Fokusareas	Bladsy 31
4.5. Hoëvlak projekterugvoering	Bladsy 32
4.6. Lesse geleer	Bladsy 38
4.7. Slotsom	Bladsy 38
5. MARKINTELLIGENSIE, -TOEGANG EN -ONTWIKKELING	Bladsy 39
5.1. Oorsig van portefeulje	Bladsy 39
5.2. Fokusareas	Bladsy 42
5.3. Bemarkingsadvieskomitee	Bladsy 45
5.4. Hoëvlak projekterugvoering	Bladsy 46
5.5. Lesse geleer	Bladsy 52
5.6. Slotsom	Bladsy 53
6. TRANSFORMASIE	Bladsy 54
6.1. Oorsig van portefeulje	Bladsy 54
6.2. Hoëvlak projekterugvoer	Bladsy 59
6.3. Lesse geleer	Bladsy 62
6.4. Slotsom	Bladsy 62
7. OORDRAG VAN INLIGTING, KOMMUNIKASIE EN KENNIS	Bladsy 62
7.1. Oorsig van portefeulje	Bladsy 62
7.2. Fokusareas	Bladsy 65
7.3. Hoëvlak projekterugvoering	Bladsy 66
7.4. Lesse geleer	Bladsy 69
7.5. Slotsom	Bladsy 69
8. VERKORTE FINANSIËLE STATE	Bladsy 70

Voorsittersverslag

Dit is my voorreg om vanjaar 'n agtergrond te gee van ons werksaamhede by Raisins SA.

Ons rosyne besigheid, produsente, verpakkers, banke, arbeiders en verbruikers gaan almal deur 'n baie moeilike tyd die afgelope drie jaar. Dit veroorsaak wrywing tussen die verskeie rolspelers, wanneer daar nie ondersoek ingestel word na die werklike feite nie.

Produsente se produksie per ha is onder groot druk, maar die prys per kg het egter mooi begin herstel. Oom Abie Malan het altyd gesê “Ons moet nie op die bloedkol staan en brul nie, maar soek na die regte uitkomst”. Daar is 'n uitnodiging aan produsente om aan te sluit by 'n studiegroep, Frudata, wat die faktore van winsgewendheid van ons rosyneprodusente ondersoek. Daar word ook elke jaar 'n kostegids opgestel en gepubliseer vir ons produsente, verpakkers en finansiële instellings. Wêreldwyd is daar 'n tekort aan koopkrag a.g.v baie groter inflasie en nie a.g.v 'n groter produksie van rosyne nie.

JOHANNES FOURIE
VOORSITTER - RAISINS SOUTH AFRICA

Ons dank aan Ferdie Botha wat vroegtydig in gesprek getree het met verpakkers en ons finansiële instellings om finansiële hulp te verleen aan produsente. Die verliese wat ons produsente oor die afgelope drie tot vier jaar gely het, sal egter nie net in een jaar weer reggestel word nie. Ons is op ons knieë om te vra vir 'n paar jaar van goeie oeste en werksomstandighede.

Raisins SA het die afgelope vyf jaar groot vordering gemaak op vele terreine, naamlik:

- **Beter plantmateriaal vir ons produsente, vir beter produksie.**
- **Internasionale en plaaslike promosie van ons rosyne.**
- **In werking stel van verskeie komitees wat**
 1. DWPO – 16 produsente verteenwoordigers uit landbouverenigings langs die Oranjerivier en tien uit landbouverenigings en verpakkers van die Olifantsrivier. Hierdie is die geleentheid waar produsente verteenwoordigers namens al die produsente aan die direksie opdrag moet gee, en ook weer inligting moet terugneem na produsente.

2. Tegniese komitee wat bestaan uit die kundigste wingerdboukundiges uit ons twee streke, plus produsente om ons produsente by te staan met die nodige kennis.
3. Bemerkingskomitee waar ons verpakkers onder leiding van 'n onafhanklike voorsitter plus twee direksielede en bestuur die bemerking van ons produk moet bespreek en bevorder.
4. Die Vine Academy and Model Farm is ons eie plaas waar ons al ons navorsing, opleiding van studente en produsente kan doen. Die oprigting van weerstasies langs ons produksie area en die aanstelling van Dr Daniels om te help met die navorsing op vele terreine.
5. Gariep Watch - die bevordering van waterkwaliteit in ons riviere.
6. Kwartaallikse nuusbriewe - die stuur van al die inligting van wat gedoen moet word om die kennis by ons produsente en belangegroep te kry. Ons weet 'n ingeligte persoon is 'n tevrede persoon.
7. Vrugtevlieg spatte - dit is 'n funksie van FruitFly Africa wat deur Raisins SA en al sy produsente gekoördineer en gefinansier moet word.
8. Transformasie. Simoné Oliphant het groot vordering gemaak met opleiding van studente, beurstoekennings en die bemagtiging van opkomende boere. Baie fondse is verkry van regering en ander instansies om bogenoemde reg te kry.

Daar word volgens my die beste gedoen om met die statutêre bydrae van produsente asook addisionele fondse verkry, ons rosynebedryf te dien en die belange te bevorder.

Ons dank aan ons hoofbestuurder Ferdie en sy span vir dit wat tot stand gebring is in 'n relatiewe kort tyd. Baie dankie ook aan elke produsent wat gelowig in afhanklikheid van ons Skepper en Onderhouer sy of haar beste doen om hierdie wa deur die drif te trek.

Ons is almal saam, maar net die instrumente in die hande van ons Groot Outeur.

Raisins SA - Samestelling van die direksie

JOHANNES FOURIE
VOORSITTER

DAVID VAN DER MERWE
VICE-VOORSITTER

FERDIE BOTHA
HOOF- UITVOERENDE BESTUURDER

VAN ZYL VORSTER
DIREKTEUR

NICO KOCH
DIREKTEUR

ANTHONY MAC MINN
DIREKTEUR

GOG VAN DER COLFF
DIREKTEUR

EARL LOXTON
DIREKTEUR

BURGER DE VOS
DIREKTEUR

MATHILDA VAN DER WALT
NAMC OBSERVEERDER

SIMONÉ OLIPHANT
MAATSKAPPY-SEKRETAESSE

Omhels veerkragtigheid om uitdagende tye deur te sien

Verslag deur Ferdie Botha,
Hoof- uitvoerende bestuurder

Geagte produsent,

Hartlike groete aan al ons produsente, wie se passie en harde werk bydra om ons bedryf te laat floreer ten spyte van die uitdagings wat ons in die gesig staar. Omstandighede is moeilik op plaasvlak.

In hierdie ongekende tye is dit noodsaaklik om die impak van wêreldwye ekonomiese toestande op die landbousektor te erken en 'n poging aan te wend om 'n positiewe koers vir ons toekoms in te slaan. Ons skryf hierdie boodskap om hoop, eenheid en groei in ons bedryf te inspireer - 'n positiewe visie vir ons toekomstige groei en welvaart te deel.

Die afgelope paar jaar 2020-2022 is gekenmerk deur groot uitdagings, met die wêreldwye ekonomiese toestande wat byna elke sektor beïnvloed. Die rosyntjiebedryf is nie van hierdie probleme gevrywaar, aangesien skommeling in vraag, onderbrekings in die voorsieningsketting en onvoorspelbare markdinamika ons kollektiewe veerkragtigheid toets. Verder het vloedtoestande en abnormale reën groot verliese in produksie en kwaliteit tot gevolg gehad. Die verwagting is dat dit ook 'n invloed sal hê op die 2023 produksieseisoen. In die lig van teëspoed het ons egter die onwrikbare gees en vasberadenheid van ons produsente gesien, wat hierdie uitdagings die hoof bied.

“

“Having a sense of purpose and direction in life is an important source of resilience.”

~ Invajy ~

”

Ten spyte van die terugslae, bly Suid-Afrika 'n globale speler in die rosyntjiemark. Ons toewyding aan kwaliteit, volhoubaarheid en innovasie het ons 'n reputasie besorg wat oor kontinente resoneer. Alhoewel dit van belang is om die huidige uitdagings te erken, moet ons ook onthou om onself te herinner dat ons wel 'n globale speler is met 'n trotse geskiedenis.

Terwyl ons na die horison kyk, laat ons 'n optimistiese perspektief vir die toekoms omhels. Ekonomiese toestande verander voortdurend, en hoewel ons nie globale faktore kan beheer nie, kan ons beslis ons bes moontlik daarvolgens posisioneer. Deur ons kollektiewe sterkpunte te benut, beperkinge aan te spreek en poog om nouer saam te werk, kan ons 'n veerkragtige bedryf bou wat floreer selfs in die lig van teëspoed.

Om hierdie visie te bereik, stel ek die volgende sleutelstrategieë voor:

1. **Diversifikasie:** In 'n dinamiese wêreldmark is diversifikasie noodsaaklik om risiko te verminder en opkomende geleenthede vas te vang. 'n Groot taak is om nuwe uitvoermarkte te oorweeg en innoverende denke te volg oor hoe ons ons produk kan posisioneer, om ons bes moontlik te posisioneer ten opsigte van verbruikersvoorkeure (soos gesonde leefstyle, 'snacking', as bestanddeel opnuut sekere unieke verkoopsprente te kan uitwys).
2. **Volhoubaarheid:** Die wêreld trek toenemend na eko-vriendelike en sosiaal verantwoordelike praktyke. Deur volhoubare boerderymetodes en verantwoordelike voorsieningskettingpraktyke aan te neem, dra ons nie net positief by tot die omgewing en die samelewing nie, maar posisioneer ons onself ook gunstig in die wêreldmark.
3. **Navorsing en ontwikkeling:** Belegging in navorsing en ontwikkeling is van kritieke belang om die potensiaal van ons bedryf te ontsluit. Deur wetenskaplike vooruitgang te ondersteun, kan ons oesopbrengste verbeter, produkkwaliteit verbeter en waardetoegevoegde geleenthede ondersoek.
4. **Versterking van vennootskappe:** Samewerking is die grondslag van sukses in 'n mededingende wêreldmark. Kom ons bevorder sterker bande tussen produsentelede, verwerkers en verspreiders om doeltreffendheid te verbeter, koste te verminder en 'n meer geïntegreerde waardeketting te skep.
5. **Omhels digitalisering:** Tegnologie het die mag om die manier waarop ons sake doen, te transformeer. Die aanvaarding van digitale gereedskap en e-handelsplatforms kan ons help om met 'n breër kliëntebasis te skakel en bedrywighede te stroomlyn.
6. **Fokus op kwaliteit:** Ons reputasie as 'n premium rosyntjieproduserende land is gebou op die grondslag van konsekwente lewering van produkte van hoë gehalte. Laat ons voortgaan om hierdie standarde te handhaaf en te verseker dat ons rosyne uitstaan as die beste in die wêreld.

Ten slotte, terwyl die globale ekonomiese toestande uitdagings bied, bied dit ons ook die geleentheid om aan te pas, te innoveer en sterker te word as 'n bedryf. Saam het ons storms in die verlede deurstaan, en saam sal ons in die toekoms floreer.

Terwyl ons hierdie reis aanpak, is ek vol vertroue dat die Suid-Afrikaanse rosyntjiebedryf bo alle struikelblokke sal uitstyg en 'n koers sal inslaan na 'n beter en voorspoediger toekoms. Laat ons onthou dat elke uitdaging die saad van geleentheid meebring.

Dankie aan elkeen vir u onwrikbare toewyding aan ons bedryf - ek verwag gretig die positiewe veranderinge en groei wat voorlê.

Aan elke portefeuljebestuurder, groot dankie vir jul passie om 'n bydrae te lewer, so ook aan elke personeellid verwant aan die organisasie.

“

Namens die personeel van Raisins SA bedank die bestuur hiermee die direksie en uitvoerende bestuur vir die uitvoer van hul fidusiêre pligte met sorg en visie.

Aan ons voorsitter, dankie vir jou toewyding en ondersteuning tot die uitvoer van ons aksies en betrokkenheid.

Ons vertrou dat daar saamgewerk sal word en ons moderne uitdagings doelgerig aangespreek sal word.

”

FERDIE BOTHA
HOOF-UITVOERENDE BESTUURDER

Impak op Bruto Binnelandse Produk (BBP)

Direkte Impak: **R1 787 miljoen**

+

Indirekte Impak: **R622 miljoen**

+

Geïnduseerde Impak: **R1 705 miljoen**

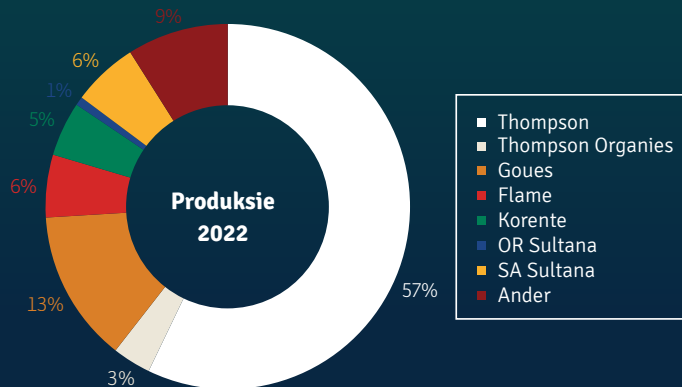
Totale Impak: R4 114 miljoen

Groei in produksie volume verwag in die volgende 5 jaar

← PROGNOSIS →

- Groter opbrengs kultivars om laer opbrengs te vervang
- Regering belegging in wingerd ontwikkeling
- Wyn produsente mag verander na rosin produksie
- Verhoging in water toevoer - Clanwilliam Dam

100 000 ton per jaar

Wêreldproduksie

ongeveer **1.3** Miljoen Ton

Suid-Afrikaanse produksie

78 757 Ton

Suid-Afrika

se bydrae **6%** van wêreldproduksie beslaan

Suid-Afrikaanse marktaandeel

Uitvoere

9%

Goues +-

25%

Thompson +-

15.4%

Stadige groei sedert deregulering in 1996

53%

35%

12%

Indiensneming vaardighede

■ Vaardig **3 453**
 ■ Gedeeltelik Vaardig **10 578**
 ■ Onvaardig **16 079**

1. RAISINS SA OORSIG

“When you learn a little, you feel you know a lot. But when you learn a lot, you realize you know very little.”

~ Jay Shetty ~

1.1. Agtergrond

Die Suid-Afrikaanse droëvrugtebedryf is ’n bedryf met ’n trotse geskiedenis, met sy oorsprong in die laat 1600’s. Oor die afgelope eeu het die bedryf met lang hale gegroei en word dit vandag beskou as ’n wêreldklas en premium gehalte mark, veral in die geval van rosyntjies. Desnieteenstaande is daar oor die afgelope vyf jaar verskeie strategiese gesprekke gevoer om die rosyntjiebedryf se toekoms te bevorder.

1.2. Die Wet op die Bemaking van Landbouprodukte

Die Wet op die Bemaking van Landbouprodukte, Nr. 47 van 1996, soos gewysig, maak voorsiening vir die vestiging van statutêre maatreëls naamlik statutêre heffings, die beheer van die uitvoer van landbouprodukte, rekords en opgawes, en registrasie. Statutêre maatreëls vir die droëvrugtebedryf word sedert 2002 ingestel, met die organisasie se ontstaan in 1997.

Sodra ’n maatreël deur die Minister van Landbou, Bosbou en Visserie (voortaan verwys na as “die Minister”) bekragtig is, word dit afdwingbaar sodra dit goedgekeur en gepromulgeer is. ’n Statutêre heffing kan beskou word as ’n ‘toegewyde belasting’ per eenheid van ’n landbou handelsprodukt in enige stadium van die bemarkingsketting tussen die produseerder en die verbruiker wat vir ’n spesifieke doel geneem word, soos byvoorbeeld **navorsing en ontwikkeling**, die **deel van inligting en kennis** ter verbetering van deursigtigheid in die bedryf, **transformasie**, die instandhouding van **marktoegang** en selfs die verkryging van toegang tot nuwe markte. Registrasie is ’n statutêre maatreël wat in meeste landbousektore geïmplementeer word ten doel om ’n databasis van rolspelers in die betrokke bedryf te skep, bv. produsente, prosesseerders, ens. Rekords en opgawes word implementeer vir die versameling en verspreiding van generiese markinligting, om rolspelers in die waardeketting in staat te stel om ingeligte strategiese besluite te neem.

Na die deregulering van die mark in die laat-1990’s het die droëvrugtebedryf se lede besef daar is ’n behoefte om die bedryf te struktureer en te organiseer na afloop van markbevryding en die einde van bemarkingsrade.

Droëvrugte Tegniese Dienste (DTD) is in 1997 deur droëvrugteprodusente gevestig om hierdie potensieël institusionele mislukking aan te spreek. Produsente was besorg dat sekere funksies wat voorheen deur die Droëvrugteraad uitgevoer is, en nie meer gedoen gaan word nie, ’n negatiewe impak op die bedryf sou hê, met gepaardgaande hoë vlakke van onsekerheid. Die vraag was: “Wie gaan die droëvrugteprodusent verteenwoordig en optree ter bevordering en tot voordeel van die bedryf se spesifieke agenda?” Dit het gelei tot die totstandkoming van die produsente-organisasie, DTD, om die leemte te vul wat gelaat is deur die institusionele veranderinge. In die vroeë-2000’s het DTD sy statutêre aansoek aan die Minister voorberei via die NAMC. Sedert 2002 is ’n statutêre heffing ingestel om bedryfsverwante aktiwiteite te befonds.

1.3. Oorgang: Vanaf DTD na Raisins SA

Weens die wesenlike implikasie van die herstrukturering wat in die Suid-Afrikaanse droëvrugtebedryf plaasgevind het, sluit ons hierdie afdeling in as deel van die 2021 jaarverslag. Oor die afgelope vyf jaar is verskeie formele en informele gesprekke gevoer wat ten doel gehad het om die droëvrugtebedryf in Suid-Afrika (m.a.w. DTD) te herstruktureer om sodoende sy lede beter te dien.

Gedurende 2018 is 'n finale strategiese besluit geneem om weg te beweeg van Hortgro Services en 'n nuwe weg in te slaan om die bedryf se eie identiteit en institusionele kapasiteit te vestig en te ontwikkel, met 'n fokus op waardeskepping vir die deelnemers en belanghebbendes in die bedryf se waardeketting.

Raisins SA het gespruit uit die behoefte aan die herstrukturering van die bedryf; die organisasie is die slotsom van die evolusie van die dienste gelewer deur die DTD na 'n meer gespesialiseerde en verfynde instrument, gefokus op die spesifieke en unieke behoeftes van Suid-Afrika se rosyntjiebedryf.

Raisins SA is 'n nie-winsgewende maatskappy, 'n navorsing en ontwikkeling, asook markontwikkelingsorganisasie in produsentebesit wat Suid-Afrika se R4-miljard rosyntjiebedryf dien. Die herstrukturering is teen einde 2018 voltooi en op **1 Januarie 2019** is Raisins SA se nuwe Akte van Oprigting amptelik deur die Suid - Afrikaanse Registrateur van Maatskappye aanvaar. Raisins SA is 'n staatskerende organisasie, net soos Potatoes South Africa (PSA), Vinpro, South - African Table Grapes (SATI), Citrus Growers Association (CGA) en so meer.

1.4. Vordering tot op hede: Raisins SA

Die volgende is tot op hede bereik:

- Die skep van nuwe bestuurskapasiteit (April 2018).
- Voltooi die herstrukturering van die droëvrugtebedryf in Suid-Afrika (Desember 2018).
- Amptelike hervestiging van die bedryf se hoofkantoor na Uppington (Januarie 2019).
- Aanstelling van 'n direksie, soos gelei deur die nuwe Memorandum van Verstandhouding (MvV) (Januarie 2019).
- Goedkeuring van begroting vir die 2019 finansiële jaar (Januarie 2019).
- Aanstelling van sleutelposte in Raisins SA se organogram (Augustus 2019).
- Bekendmaking van die eerste jaarverslag om produsente van die finansiële jaar se prestasie te verwittig.
- Voltooi van Raisins SA se heffingsiklus (2016 – 2020) (31 Desember 2020).
- Ontwikkeling van 'n strategiese plan vir die Suid-Afrikaanse rosynebedryf (2020-2025).
- Indien van Raisins SA se nuwe heffingsiklus (2021 – 2024).
- Die ontwikkeling van 'n wingerd-akademie en model plaas, met twee doelwitte:
 1. ons navorsing en ontwikkelingsaksies op te skerp waar proewe onder ons direkte bestuur kan geskied en
 2. om toewyding te gee aan die vaardigheidsontwikkeling in die wingerdvrugtebedryf. Die motivering hiervoor is om internasionaal toonaangewend te kan presteer en ons kompetendheid te kan bevorder (2021/22).
- Uitvoer van Raisins SA mandaat, wat in verdere besonderhede in hierdie jaarverslag bespreek word, spesifiek met 'n fokus op die 2022 finansiële jaar.

1.5. Raisins SA

Oor die afgelope jaar het Raisins SA ons strategiese doelstelling in terme van bestuurstrukture en die uiteindelijke waardestelling aan ons produsentelede opgestel, en homself daartoe beywer om die visie en doelwitte soos uiteengesit in die **“PROJECT RISE”** uit te leef.

1.5.1. Visie

“n Volhoubare en mededingende Suid-Afrikaanse rosyntjiebedryf.”

1.5.2. Missie

Ons missie is om waarde te skep vir ons lede en insethouders, wat as volg bewerkstellig sal word:

- **Verbeter die bedryf se produktiwiteit en winsgewendheid** - dit sal uitgevoer word deur produksiepraktyke te verbeter, nuwe kultivars (bo- en onderstokke) te evalueer en te kommersialiseer, innoverend te wees in ons benadering en relevante navorsing- en ontwikkelingsaktiwiteite te onderneem om die bedryf te bevorder.
- **Posisioneer en bemark Suid-Afrikaanse rosyntjies** as ’n premium-gehalte handelsmerk. Die 2020 periode dien as die basisjaar van waar ’n toegewyde promosie aksie geloods is om die bedryf en sodoende die ‘storie’ van SA rosyne oor te dra aan die mark.
- **Die skep van inligting, intelligensie en kennis**, en die verspreiding hiervan onder die lede van ons waardeketting om risiko’s te beperk, doeltreffendheid te verskerp, sterk en veerkragtige ekonomiese werksaamhede te bou, vertroue te versterk en ’n positiewe impak op ons omliggende gemeenskappe te hê.
- Proaktief deel te neem, in samewerking met die regering, om opkomende produsente te ondersteun en vaardighede te ontwikkel in die bedryf ter bevordering van **transformasie**.
- Om die bedryf te verskaf van **’n verenigde ‘stem’** wat namens die lede van die bedryf kan skakel en sodoende vennootskappe en verhoudings met belanghebbendes kan bevorder.

1.5.3. Strategiese fokus

Ons strategie is gebaseer op die langtermyn volhoubaarheid van die Suid-Afrikaanse rosyntjiebedryf, met die fokus op waardeskepping vir al ons belanghebbendes. Al ons aksies word onderskryf deur die vier beginsels van volhoubaarheid, naamlik:

- Goeie bestuur
- Ekonomiese veerkragtigheid
- Omgewingsintegriteit
- Sosiale welstand

1.5.4. Bedryfswaardes en -beginsels

- **Integriteit** - Eerlikheid, Eerbaarheid, Verantwoordbaarheid
- **Waarde-gedrewe** - Kliënt-gefokus, Innoverend, Aanpasbaar
- **Onafhanklikheid** - Objektief, Deursigtig
- **Professioneel** - Respek
- **Vennootskappe** - Spanwerk, Sinergie
- **Bemagtiging** - Leer, Ontwikkel, Vooruitgang

1.5.5. Sleutelprestasie-areas (bedryf se doelwitte)

Raisins SA se strategiese doelwitte is as volg:

- **Goeie korporatiewe bestuur** van bedryfstrukture - doeltreffende administrasie van die statutêre heffing tot voordeel van die oorhoofse bedryf.
- **Versterk en groei marktoegang** vir ons produk.
- **Bestuur produk gehaltestandaarde** en voedselveiligheid sekerheid.
- Befonds en bestuur toepaslike **navorsing- en ontwikkelingsinisiatiewe**.
- **Bestuur van inligting, kommunikasie en kennis**.
- Proaktief bestuur van **transformasie en kapasiteitsontwikkeling** in die bedryf.

1.6. Personeel

'n Jong maar ervare span is oor die afgelope vier jaar saamgestel om die bedryf te verteenwoordig en te bevorder op verskeie vlakke. Raisins SA het sewe (7) permanente poste en een kontrak pos. Departement Landbou ondersteun Raisins SA se doelwitte verder deur vier (4) poste te finansier, vir ontwikkeling van vaardighede in die bedryf.

FIGUUR 1: RAISINS SA PERSONEEL (2022)

AGTER V.L.N.R.:

Sonja Steyn (kantoor administrateur), Percy Jooste (voedselveiligheid en kwaliteit), Simoné Oliphant (transformasie bestuurder), Ferdie Botha (hoof- uitvoerende bestuurder), Alberto Brandt (junior navorser), Michael Redelinghuys (junior navorser).

Voor V.L.N.R.:

Cereline van Wyk (skoonmaakster), Ilse-Mari Grobbelaar (junior wingerdboukundige), Madene Conradie (inligting en kommunikasiebestuurder), Stefan Jordaan (senior landbouspesialis), Victoria Ramafoko (junior navorser), Lucian Fredericks (junior navorser).

1.7. Raisins SA se advieskomitee

Die Droë-Wingerdvrugte Produsente Organisasie, meer algemeen bekend as die DWPO, dien as advieskomitee tot die direksie om te verseker dat produsente se stem gehoor word en dienooreenkomstig prioriteite van Raisins SA se werksaamhede inlig.

Verteenwoordigers van die DWPO is tans:

DWPO Oranjerivier

Johannes Fourie
Groblershoop
2025 (Voorsitter)

Marius Kruger
Wegdraai
2023

Peare Liebenberg
Grootdrink
2025

David van der Merwe
Louisvale/Upington
2025

Schalk Engelbrecht
Louisvale
2025

Hendrik Kuhn
Kalksluit
2025

Zietsman van der Walt
UAP
2022

André Oberholzer
Kanoneiland
2023

Adriaan Pearson
Kanoneiland
2024

De Wet Thirion
Keimoes
2024

Petri Hanekom
Keimoes
2025

Llewellyn Adams
Eksteenskuil
2025

Wiaan Janse van Rensburg
Friersdale/Kakamas
2023

Burger de Vos
Marchand
2024

Hannes Koortzen
Marchand
2024

Jaco Malan
Augrabies
2025

DWPO Olifantsrivier

Kleinjan Teubes

Kapel

2023

Van Zyl Vorster

Kapel

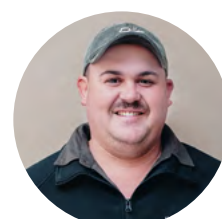
2023

NJ Wiese

Vanrhynsdorp

2024

Leon Wessels

Vanrhynsdorp

2023

Merwe Kriel

Trimoa

2023

Vlam Taljaard

Trimoa

2023 (Voorsitter)

Jandre van Zyl

Trimoa

2024

1.8. Verteenwoordiging

Raisins SA word ook op verskeie ander bedryfsstrukture verteenwoordig om die belange van die bedryf te bevorder:

Tabel 1: Bedryfsvertteenwoordiging

Instansie	Persoon	Sekundi	Posisie
Raisins SA Industrie Trust	Johannes Fourie	NVT	Trustee, voorsitter
Raisins SA Industrie Trust	Van Zyl Vorster	NVT	Trustee
Raisins SA Industrie Trust	Ferdie Botha	NVT	Trustee
SAPO	Ferdie Botha	David van der Merwe	Trustee
FruitFly Africa	Ferdie Botha	Stefan Jordaan	Direkteur
Culdevco	Ferdie Botha	Willem Bestbier	Direkteur
Tissue Culture Lab	Niël Kirsten	NVT	Direkteur
Plant SA	Stefan Jordaan	Ferdie Botha	Verteenwoordiger
Suid-Afrikaanse Wyn en Wingerd Vereniging	Michael Redelinghuys	Stefan Jordaan	Verteenwoordiger
Agri SA	Ferdie Botha	Wiaan Janse van Rensburg	Verteenwoordiger
Agri NK	Ferdie Botha	Wiaan Janse van Rensburg	Verteenwoordiger
Agri WK	Ferdie Botha	Van Zyl Vorster	Verteenwoordiger
Hortforum	Ferdie Botha	Stefan Jordaan	Verteenwoordiger
Internasionale Sultana Konferensie	Johannes Fourie	Ferdie Botha	Komitee
International Nut and Dried Fruit Council	Ferdie Botha	Madene Conradie	Lid
Frucom	Ferdie Botha	Stefan Jordaan	Lid

1.9. In slotsom

Die grondslag van Raisins SA is gelê om ons bedryf se belange te bevorder. Bestaande kapasiteit en strukture is in plek gestel om die maksimum waarde aan ons lede te verseker.

2. INLIGTING VAN MAATSKAPPY

2.1. Inleiding

Maatskappy registrasienommer:	1997/019805/08
Geregistreerde kantoor:	Groenpuntweg 9 Keidebees UPINGTON 8801 Posbus 2536 UPINGTON 8800
Ouditeure:	Venter en Vennote Posbus 204 UPINGTON 8800
Bank:	Eerste Nasionale Bank Hoek van Schröder en Hill straat UPINGTON 8801
Maatskappy-sekretaresse:	Simoné Oliphant
Webwerf	www.raisinsa.co.za

3. ADMINISTRASIE VAN DIE STATUTÊRE HEFFING EN FINANSIES

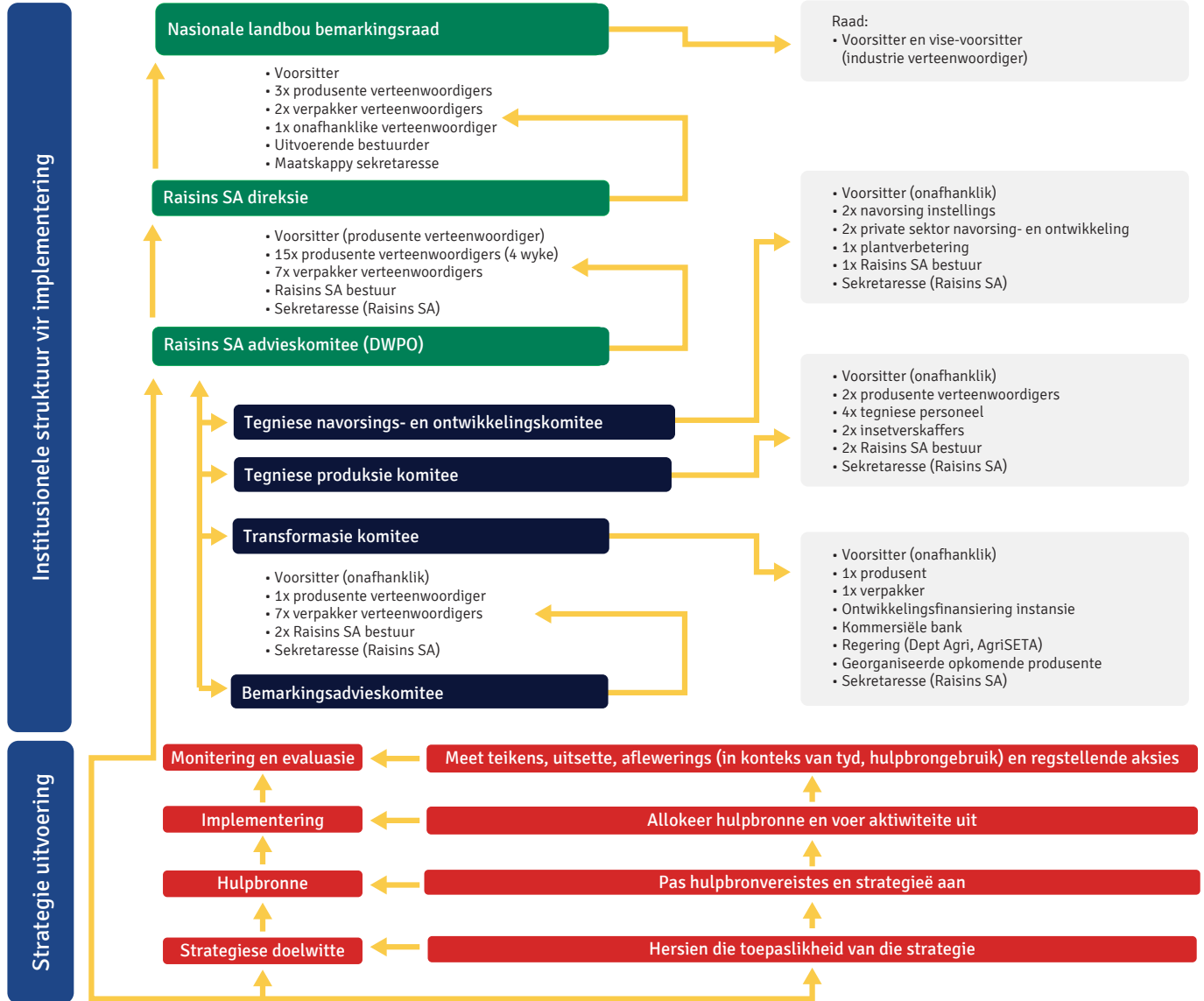
3.1. Inleiding

Goeie korporatiewe bestuur van die bedryf se strukture is 'n fundamentele funksie van Raisins SA, wat daarop gemik is om die heffing effektief te administreer, tot die voordeel van ons groter bedryf.

Raisins SA se jaarverslag word gepubliseer met die hoofdoel om insig en 'n basiese begrip van die organisasie se bedryfsaktiwiteite te verskaf. Gevolglik poog die jaarverslag om inligting te verskaf en bekend te maak wat vir alle lede en belanghebbendes van belang is. Dit is bedoel om wyer as die finansiële prestasie van die organisasie verslag te doen, en ook terugvoer te gee oor strategieë, portefeuljprestasie en bestuurspraktyke.

Figuur 2 demonstreer die implementering van die bedryfsstrategie. Eerstens beklemtoon dit die groter strategie formulering en uitvoering aan die onderkant van die diagram aangebied, wat insluit : strategiese doelwitstelling, hulpbrontoewysing implementering (wat in hierdie afdeling behandel word), en monitering, evaluering en verslagdoening. Tweedens toon dit die institusionele raamwerk vir die bedryf in sy geheel. Die direksie van Raisins SA is die finale 'vlak' wat verantwoordelik gehou moet word en sal aan die NAMC rapporteer ingevolge sy mandaat uit te voer.

Die advieskomitee (DWPO) en sy sub-komitees (mark, tegniese en transformasie) is krities om die aktiwiteite/inisiatiewe wat geïmplementeer word te evalueer en insette daartoe te lewer. Verder, is dit belangrik dat die DWPO struktuur ook behoeftes van produsente kommunikeer om te verseker aktiwiteite wat geïmplementeer word is belyn met behoeftes van die bedryf.

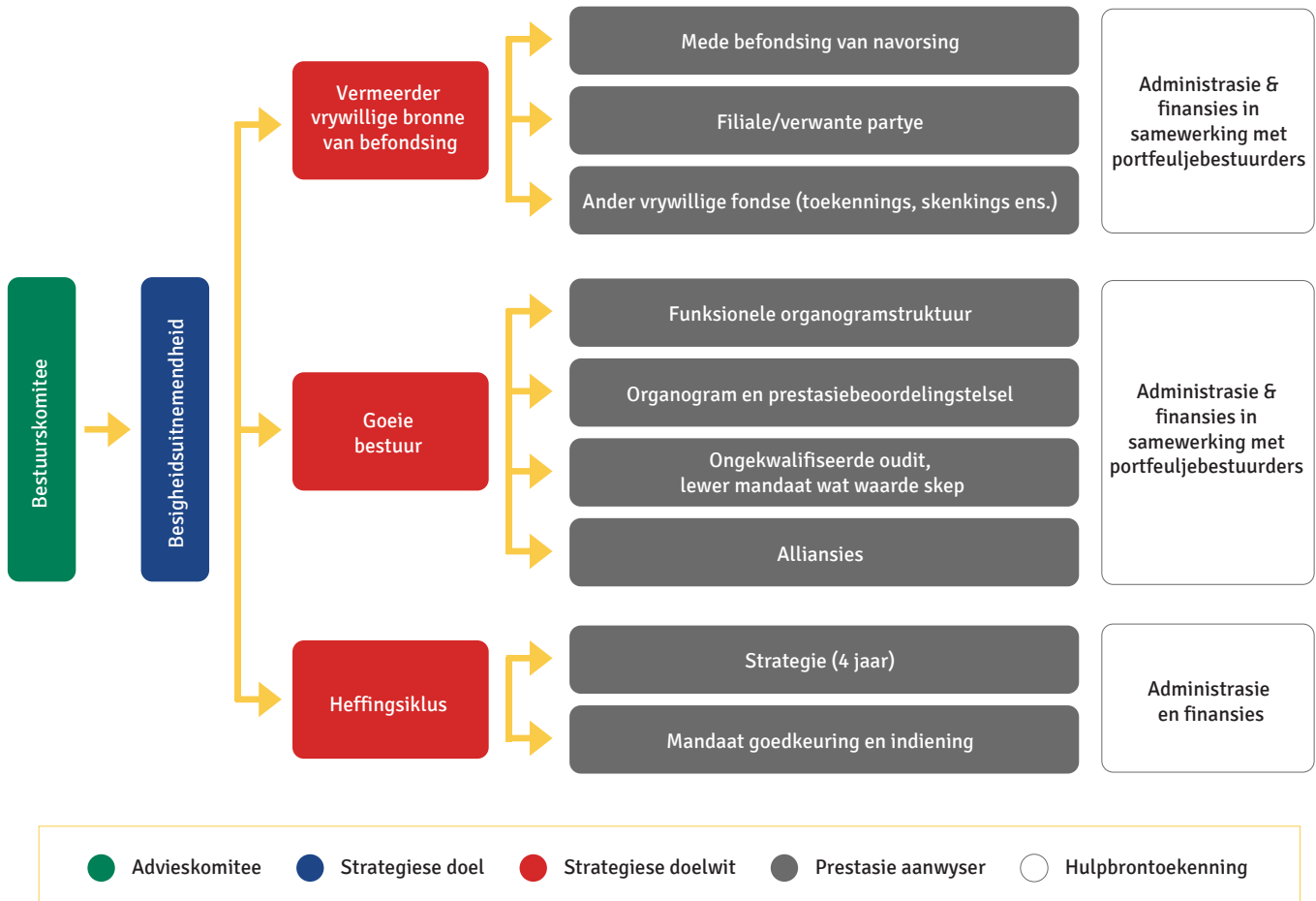

FIGUUR 2: ALGEHELE OORSIG OOR DIE STRUKTUUR EN BESTUUR VAN RAISINS SA

Die volgende strategiese doelwitte word ingesluit as (KPA 1): Goeie Korporatiewe Bestuur, soos uiteengesit in “PROJECT RISE”:

- **Strategiese doelwit 1: Finansiële volhoubaarheid**
- **Strategiese doelwit 2: Groei vrywillige befondsingsbronne**
- **Strategiese doelwit 3: Goeie bestuur**

Sien figuur 3 vir 'n oorsig van Raisins SA se goeie korporatiewe bestuur.

FIGUUR 3: ILLUSTRASIE VAN RAISINS SA SE GOEIE KORPORATIEWE BESTUUR

3.2. Struktuur en bestuur

Die direksie van Raisins SA is die finale “vlak” wat verantwoordelik gehou moet word en sal ingevolge die uitvoering van sy mandaat aan die NAMC verslag doen. Implementering van Raisins SA se mandaat word uitgevoer op grond van elk van die vyf KPA's en die gedetailleerde aktiwiteite soos uiteengesit in “**PROJECT RISE**” (2020-2025). Die verantwoordelike portefeuljebestuurder (en sy/haar span) sal funksies implementeer volgens die ooreengekome teikens wat gestel is.

Jaarlikse begrotings en teikens sal teen die einde van elke finansiële tydperk weer besoek en gefinaliseer word vir implementering van die volgende finansiële tydperk. Die uitvoerende hoof is uiteindelik aanspreeklik vir die bereiking van doelwitte wat vir die organisasie gestel is. Die aangestelde advieskomitees sal die uitvoering van navorsingsprojekte en bedryfsaktiwiteite ondersteun en lei om te verseker dat hulle relevant en in lyn is met die tydsbestek wat oorweeg word.

Die direksie word volgens vier streke genomineer om hul onderskeie wyke te verteenwoordig. Die dienstermyn duur drie jaar, waarna hulle óf herverkies word, óf 'n nuwe direkteur aangestel word. Die vier streke is as volg:

- Boegoebergdam (en stroomopwaarts) tot by Uppington (oostelike areas, streek 1),
- Uppington tot by Keimoes (middel, Streek 2),
- Keimoes en stroomafwaarts (westelike area, Streek 3); en
- die Olifantsrivier vallei (Streek 4).

Die direksie bestaan tans uit vier produsent-verteenwoordigers (direkteure) en vier gekoöpteerde lede om insig rakende die huidige marktoestande te verskaf (twee verpakkers), asook 'n eksterne raadslid om die bedryf se opkomende produsente te ondersteun terwyl een onafhanklike direkteur met 'n regsagtergrond deel vorm van die direksie.

Raisins SA se direksie bestaan uit die volgende individue:

- Johannes Fourie (Voorsitter) (Streek 1, 2025)
- David van der Merwe (Ondervoorsitter) (Streek 2, 2025)
- Burger de Vos (Streek 3, 2024)
- Van Zyl Vorster (Streek 4, 2023)
- Anthony Mac Minn (Vaal University of Technology, 2022)
- Gog van der Colff (Carpe Diem Raisins, 2022)
- Nico Koch (PepsiCo, 2022)
- Ferdie Botha (Raisins SA, Hoof-uitvoerende Beampte)
- Mathilda van der Walt (NAMC, 2022)
- Earl Loxton (Koöpteer namens opkomende produsente, 2024)
- Simoné Oliphant is aangestel as direkteur sowel as maatskappy-sekretaresse.

Die teenwoordigheid van primêre lede, verpakkers en 'n eksterne raadslid verseker dat die bedryf ingelig bly oor produksie, bemarking, bedryfstransformasie asook ander verwante sake. Daarbenewens word Raisins SA se raadsvergaderings en algemene jaarvergaderings bygewoon deur 'n verteenwoordiger van die NAMC. Die NAMC is die liggaam wat die statutêre heffing elke vier jaar hersien, goedkeur en waaraan Raisins SA jaarliks verslag doen.

Raadsvergaderings en die Algemene Jaarvergadering (AJV) het plaasgevind op:

- 22 April 2022
- 19 Augustus 2022
- 31 Augustus 2022 (AJV)
- 8 Desember 2022

3.3. Finansies

Heffingsiklus: 2021-2024

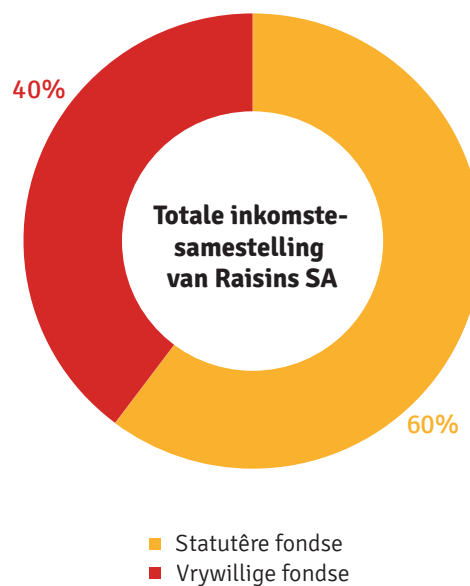
Raisins SA samel 'n statutêre heffing in vanaf alle rosyntjieprodusente. Die doel van die maatreëls waarvoor aansoek gedoen is in terme van seksie (10) van die Wet op die Bemaking van Landbouprodukte, Nr. 47 van 1996, soos gewysig, is om die belange van die bedryf in geheel te bevorder.

Die statutêre heffing word vir 'n siklus van vier jaar geïmplementeer, waarna 'n volledige aansoek opnuut aan die NAMC gerig moet word. Die huidige heffingstermyn verval in Oktober 2024 en het Desember 2020 in die staatskoerant verskyn. Die statutêre heffing ter sprake vir hierdie verslag, is 18 sent per kilogram op die bruto massa ingeneem (2022).

Verlagdoening van die 2022 siklus volg.

Raisins SA se heffing

Die totale statutêre heffing ingesamel vir die 2022 tydperk was R13 216 129 (60%). Addisionele inkomste genereer vir dieselfde periode was R8 943 616 (40%), met 'n totale inkomste van R22 159 745 vir die jaar geëindig 31 Desember 2022. Sien Figuur 3. In vergelyke met 2021, is die totale inkomste 15% hoër. 'n Surplus van R1 066 244 het voortgevloei uit 2022 se bedryfsaktiwiteite.

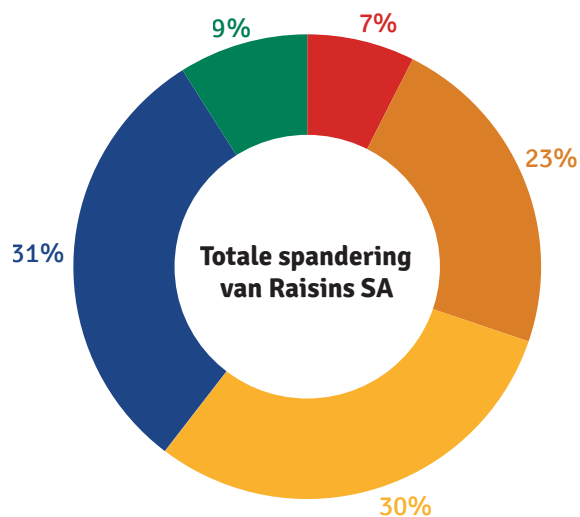

FIGUUR 4: TOTALE INKOMSTE-SAMESTELLING VAN RAISINS SA, 2022

Spandering per portefeulje

Die FJ2022 het verhoogde spandering gesien van 11% in vergelyking met 2021, met totale uitgawes van R20 534 482 (plus R520 702 finansieringskoste) vir die finansiële jaar. Die hoofrede vir die verhoogde spandering was hoofsaaklik vir die uitvoer van addisionele projekte veral gefokus op markontwikkeling, R&D en transformasie. Die kostesamestelling is as volg: Administrasie (7%), Inligting en kommunikasie (9%); Navorsing en ontwikkeling (R&D) (23%); Transformasie (31%) en Marktoegang en -ontwikkeling (30%) (sien figuur 5).

- Administratief
- Navorsing en Ontwikkeling
- Markintelligensie, -toegang en -ontwikkeling
- Transformasie
- Inligting en Kommunikasie

FIGUUR 5: TOTALE SPANDERING VAN RAISINS SA, 2022

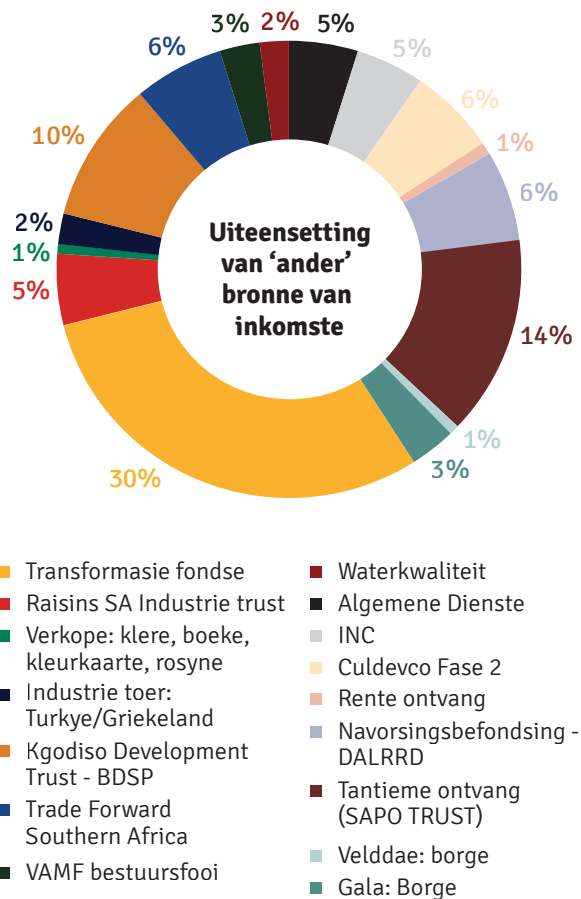
Bedryfsverwante bronne van inkomste, mede-befondsing en borgskappe

Raisins SA het namens sy lede in 'n aantal strategiese bedryfsaktiwiteite belê. Hierdie beleggings sluit in:

• Upstars (Edms.) Bpk.	10% aandele
• SAPO Trust	10% belang
• Culdevco (Edms.) Bpk.	10% aandele
• FruitFly Africa (Edms.) Bpk.	12% aandele
• Tissue Culture Facility (Edms.) Bpk.	10% aandele
• Raisins SA Industrie Trust	100% begunstigde

Raisins SA is in noue samewerking met vennote wat 'n sleutel is tot die bedryf om ons finansiële vermoëns te verbeter en verder te laat groei. Die onderstaande figuur verskaf 'n hoëvlakoorisig van befondsing wat verkry is vanaf derde partye om sodoende die bedryf se aktiwiteite te verbeter.

Die totale vrywillige inkomste gegeneer is R8 943 616 (ingesluit rente-verdienste), wat 40% van die totale inkomste verteenwoordig. Figuur 6 verskaf 'n hoëvlakoorisig van inkomste gegeneer vanuit bogenoemde beleggings, asook ander bronne soos borgskappe, mede-finansiering van transformasie aksies, renteverdienste, huurinkomste, ens. Die grootste bydraes is afkomstig van Transformasie (30%), SAPO Trust (14%), en die BDSF fooi ontvang vanaf Kgodiso Development Trust (10%).

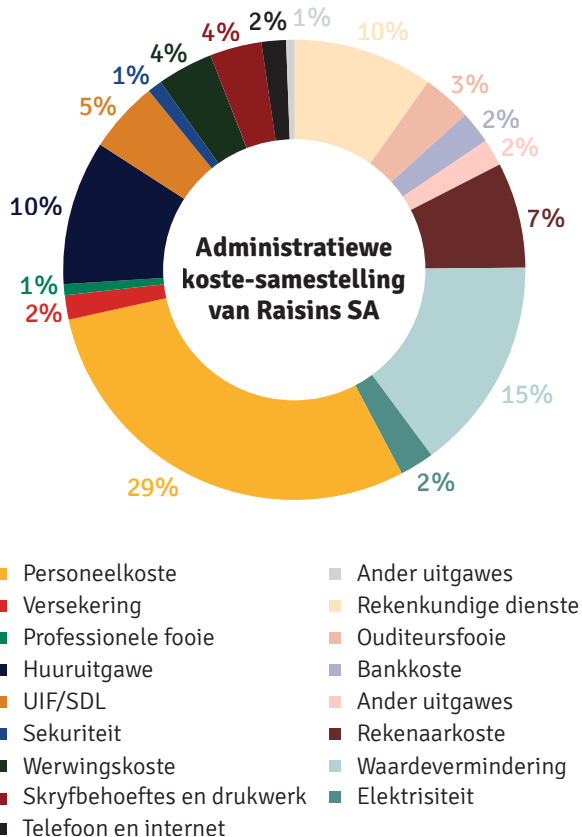

FIGUUR 6: UITEENSETTING VAN 'ANDER' BRONNE VAN INKOMSTE, 2022

Administratiewe kostes

Die administratiewe funksie word so koste-effektief moontlik bestuur, om te verseker dat fondse wat ingewin en aangewend is, die meeste moontlike waarde vir ons produsentelede kan ontsluit. 'n Afname van 7.76% na 7.45% kan vir die periode van 2021 na 2022 waargeneem word. Die administratiewe koste verteenwoordig 7.45% van die totale spandering (2022) en beloop R 1 528 860.

Dit is belangrik om daarop te let dat R207 248 van die administratiewe kostes wat spandeer is, verkry is vanaf addisionele befonding.

FIGUUR 7: ADMINISTRATIEWE KOSTE-SAMESTELLING VAN RAISINS SA, 2022

Raisins SA se BEE-status

Raisins SA beskik oor toegewyde bestuurskapasiteit ten opsigte van ons Transformasie portefeulje. Daar is noue samewerking met die regering. Die fokus van die portefeulje is op ondernemingsontwikkeling, die ontwikkeling van vaardighede asook sosio-ekonomiese ontwikkelingsaktiwiteite soos uitgespel deur die NAMC.

Raisins SA handhaaf tans 'n BEE vlak 2 status volgens die QSE telkaart (spesiale telkaart vir Nie-Winsgewende Organisasies).

Nuwe statutêre heffingsiklus: 2021-2024

Raisins SA het gedurende 2020 'n nuwe heffingsaansoek voorberei vir die verlenging van statutêre maatreëls vir droogdruive in terme van die Wet op die Bemaking van Landbouprodukte, Nr. 47 van 1996, soos gewysig. Produsente, verpakkers en eksterne rolspelers is gekonsulteer in die proses ter ondersteuning van die aansoek. Die nuwe siklus strek oor die periode van 2021 – 2024 en is amptelik aangekondig in die Staatskoerant in Desember 2020. Die heffing vir dieselfde periode is as volg gepubliseer:

- 16c per kilogram vir 2021,
- 17.67c* per kilogram vir 2022,
- 19.33c per kilogram vir 2023, en
- 21c per kilogram vir 2024.

Nota: BTW uitgesluit en word op bruto massa gehef vir koste-effektiwiteit.

Die totale statutêre heffing ingesamel vir die 2022 tydperk was R13 216 129 (60%). Addisionele inkomste genereer vir dieselfde periode was R8 943 616 (40%), met 'n totale inkomste van R22 159 745 vir die jaar geëindig 31 Desember 2022. Sien Figuur 3. In vergelyke met 2021, is die totale inkomste 15% hoër. 'n Surplus van R1 066 244 het voortgevloei uit 2022 se bedryfsaktiwiteite.

4. NAVORSING EN ONTWIKKELING

4.1. Oorsig van portefeulje

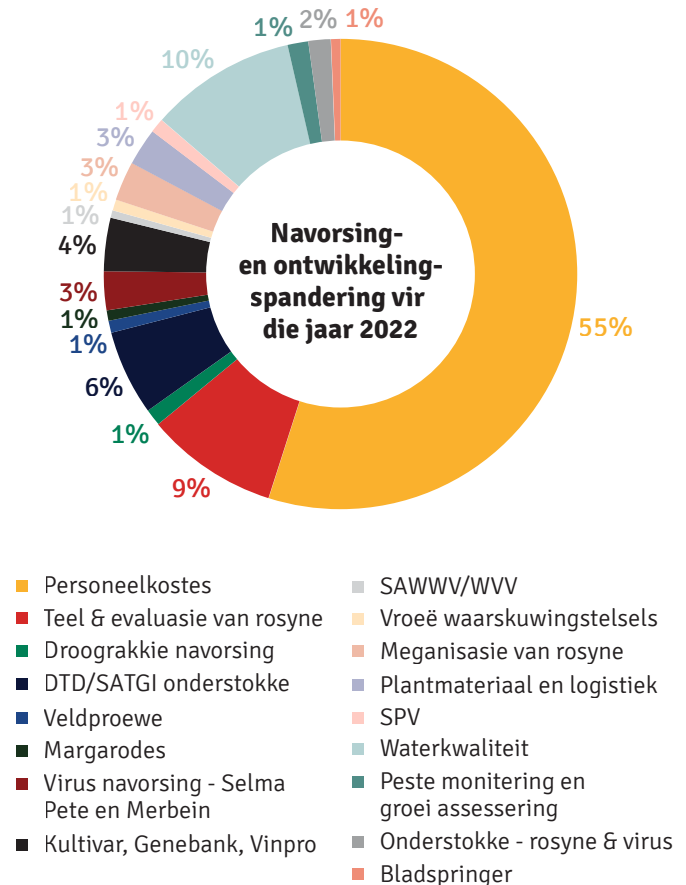
Raisins SA streef na 'n model met goeie basiese riglyne rondom tegniese navorsing, asook die oordrag van 'tegnologie'. Navorsingsdienste word aan die droogbedryf voorsien, asook tegniese ondersteuning wat benodig word om die huidige bedryf se behoeftes aan te spreek.

Die volgende strategiese doelwitte word ingesluit as deel van die Navorsing en Ontwikkeling portefeulje (KPA 3), soos uiteengesit in "PROJECT RISE":

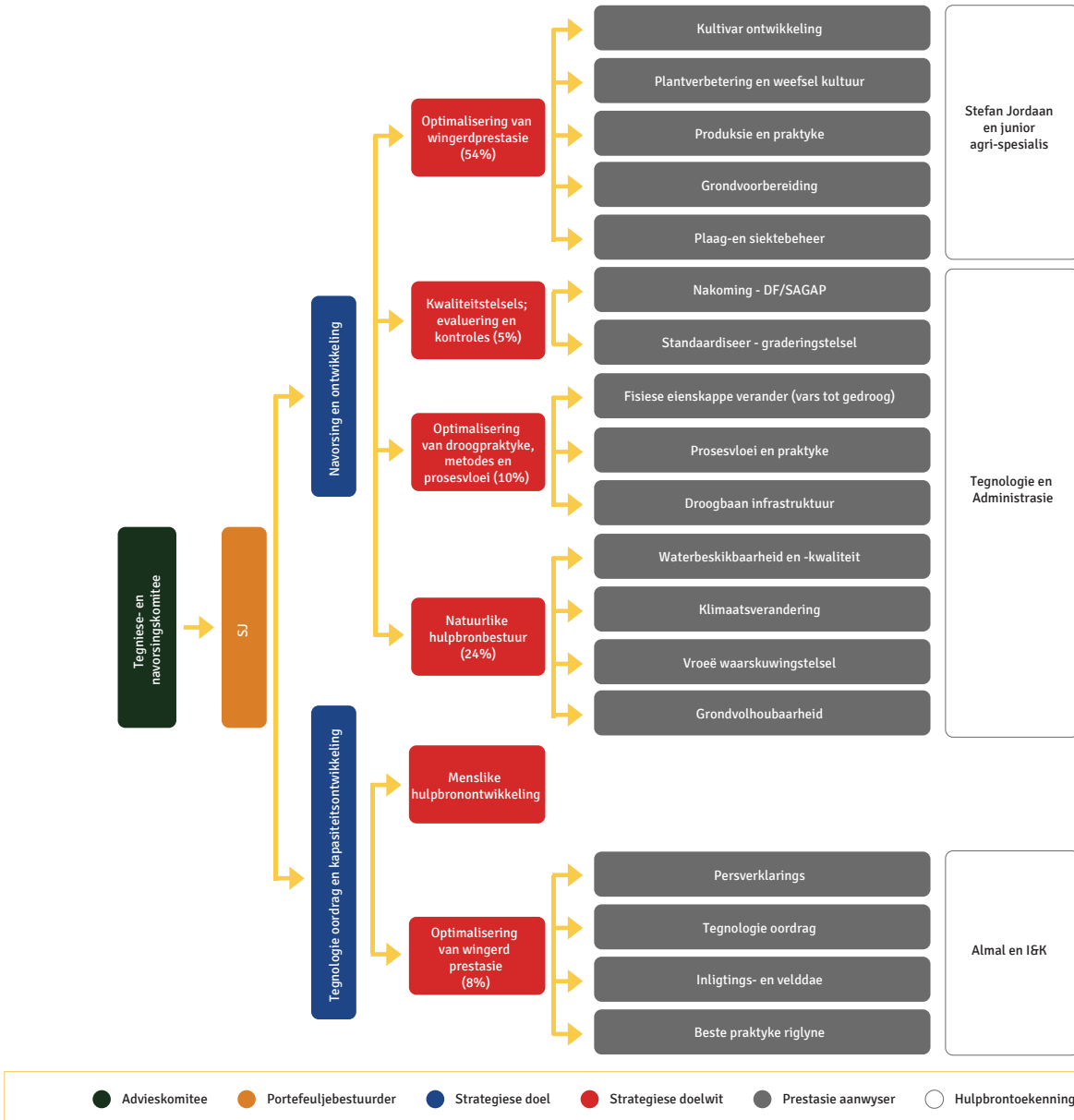
- **Strategiese doelwit 1: Natuurlike hulpbron ontwikkeling**
- **Strategiese doelwit 2: Optimalisering van droogpraktyke**
- **Strategiese doelwit 3: Kwaliteitsisteme**
- **Strategiese doelwit 4: Optimalisering van wingerde**
- **Strategiese doelwit 5: Tegnologie oordrag**

Sien figuur 9 vir 'n oorsig van die navorsing- en ontwikkelingsportefeulje

Die totale spandering vir hierdie portefeulje is R4 676 712, wat 22,77% van die totale spandering verteenwoordig. Die afgelope seisoen (2022) is daar projekte in plek gestel; met bestaande projekte wat ook voortgesit is weens die langtermyn-aard daarvan. Terselfertyd was die inisiëring van die **Vine Academy and Model Farm**, met die hoofdoel om belangrike proewe vir die bedryf op mikrovlak te kan bestuur, praktiese blootstelling aan interne kapasiteit te bied, asook bedryfsontwikkeling. Hierdie toevoeging tot die wingerdbedryf word met baie entoesiasme begroet, en baie tyd en aandag word daaraan spandeer om te verseker volhoubare oplossings word gevind, met tegnologie-oordrag wat ook op ordenlike wyses geskied. Met die Vine Academy and Model Farm word daar belê in die toekoms van tegniese vaardighede vir die landboubedrywe in die area vanaf skoolvlak, plaaswerker tot bestuur en konsultasie.

FIGUUR 8: NAVORSING- EN ONTWIKKELINGSPANDERING VIR DIE JAAR 2022

FIGUUR 9: ILLUSTRASIE VAN DIE NAVORSING- EN ONTWIKKELINGSPORTEFEULJE.

4.2. Tegniese advieskomitee

Die tegniese komitee is saamgestel om die tegniese afdeling van Raisins SA te adviseer en tegniese punte te bespreek. Die komitee gee op sy beurt weer terugvoering aan die DWPO (Raisins SA-advieskomitee).

Die 2022 tegniese komitee bestaan uit die volgende persone en instansies:

Komiteelid	Instansie
Henning Burger	Privaat
Callie de Jager	Carpe Diem Raisins
JP Bence	Carpe Diem Raisins
Strys Strauss	RedSun Raisins
Stefan Jordaan	Raisins SA (Sekretaris)
André Oberholzer	Oberholzer & Seuns Boerdery (Voorsitter)
David van der Merwe	David v.d. Merwe Farms
Willem van Aarde	Karsten Farms
Zietsman van der Walt	PepsiCo
Gert Engelbrecht	Vinpro

Doelwit:

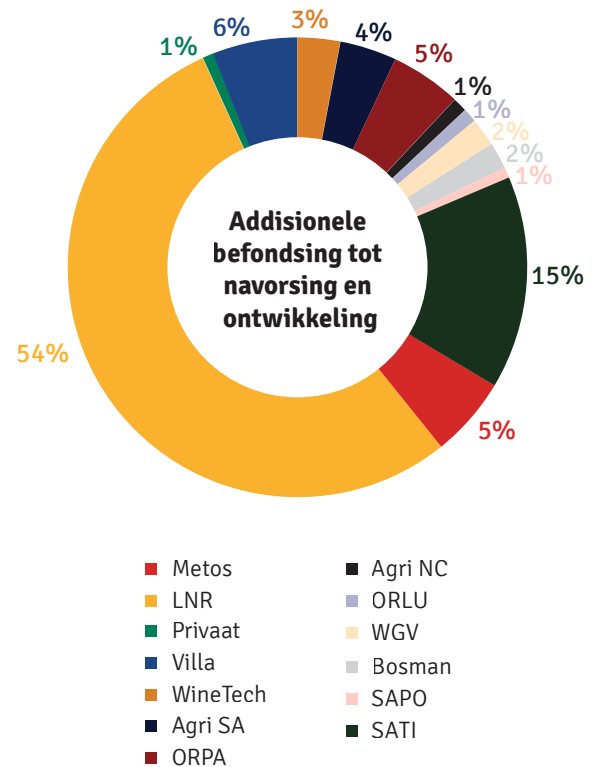
Evalueer kernaksies van belangrikheid t.o.v. navorsing tot die verbetering van die bedryf, deur:

- Werkbare oplossings vir tekortkominge in die bedryf
- Insameling van statisties-korrekte inligting
- Evaluering van tegniese aspekte en kritiese punte

- Identifikasie van gekwalifiseerde instelling/persone vir navorsingswerk
- Koste-effektiewe oplossings
- Prioritiserings van tegniese navorsingsprojekte

4.3. Befondsingsvennote

In ooreenstemming met Raisins SA se filosofie rakende samewerkende vennootskappe, speel die volgende instellings 'n fundamentele finansiële rol in die groei van ons navorsing- en ontwikkelingsbegroting. Hierdie vennote is:

FIGUUR 10: ADDISIONELE BEFONDSING TOT NAVORSING, +- R3,4 MILJOEN BYDRAES, 2023

4.4. Fokusareas

Natuurlike Hulpbron bestuur

- Water beskikbaarheid en kwaliteit
- Klimaatsverandering
- Weerdata en voorspellingsmodelle
- Produksieverslae aan die hand van klimaat/weerstoestande

Optimalisering van droogpraktyke en -metodes

- Droogbane beste praktyke ontwikkeling
- Infrastruktuur navorsing
- Droogprodukt evaluasies

Optimalisering van wingerdpraktyke

- Kultivar geskiktheid vir SA omstandighede om die opbrengs, kwaliteit van die produk en verdraagsaamheid teenoor klimaatsgebeurtenisse, te verhoog.
 - Kultivar evaluasies
 - Bevorder die kwaliteit van plantmateriaal in die groter waardeketting van plantmateriaal
 - Plantmateriaal standaard & plantverbetering
 - Onderstok-evaluasies
- Optimalisering van produksie
 - Optimalisering van produksie (Droog-aan-die-stok/“Dry-on-Vine” (DOV))
 - Droog-aan-die-stok prieselstelsels en kultivars
 - Besproeiingshandleiding
- Veldproewe
 - Oesskattingsmodel
 - Skadebepalingsmodel
 - Alternatiewe loogolies ondersoek (vir droging)
- Grondvoorbereiding
- Plae en siektebeheer
 - MRL afbreekkurwes
 - Vrugtevlug skadebepalingsmodel

Menslike hulpbronbestuur

- Praktiese studente (“interns”) leer- en ontwikkelingsprogram
- Raisins SA tegniese interne span, grondkundige asook plantteling
- Tegniese komitee

Tegnologie Oordrag

- Publikasies van sleutelaktiwiteite en navorsingsuitsette
- Inligtings- en velddae
- Handleiding vir die beste praktyk riglyne
- Tegniese inligtingsdag by Vredendal
- Raisins SA Simposium

4.5. Hoëvlak projekterugvoering

Tabel 2: Navorsing en Ontwikkeling - projekopsomming vir 2022

Fokus area	Projek	Doelwitte	Vordering	Tydsduur
Natuurlike hulpbronbestuur				
Water-beskikbaarheid en -kwaliteit	Watergehalte	Om 'n Nie-Winsgewende Organisasie (NGO) te stig en te bestuur vir gereelde evaluasie van watergehalte in die Oranjerivierstreek om te verseker die waterbronne bly volhoubaar.	Die forum is gestig en gemeenskaplike belangstellendes is betrek. Fritz Bekker van Clean Stream Environmental Services tree op as adviseur.	Deurlopend
		Moniteer en onderneem optrede aangaande watergehalte.	Moniteer die Oranjerivier van Vanderkloofdam tot by Onseepkans. Handhaaf struktuur vir bespreking van watergehalte-sake. Loods aksies gebaseer op bogenoemde inligting.	Deurlopend
Weerdata	Weerstasies	Versamel en verwerking van weerdata asook vergelyking met langtermyn data.	Betrek mede-finansierders. Daar is suksesvolle samewerkingsooreenkomste met Villa Crop Protection en PepsiCo. Daar is tans 12 weerstasies strategies geplaas in die Benede Oranjerivier. Johan van den Berg (onafhanklike landbouweerkundige) voorsien eksterne medium- en langtermyn voorspellings en vroegetydige waarskuwings.	Deurlopend
Optimalisering van droogpraktyke en -metodes				
	Droogfasiliteite	Beste praktyke instelling vir hersiening van droogpraktyke en aanspreek van risiko rakende kontaminasie.	Uitvoering van die proewe in 2022 seisoen.	Deurlopend

Fokus area	Projek	Doelwitte	Vordering	Tydsduur
Optimalisering van wingerdpraktyke				
Kultivar geskiktheid vir SA omstandighede om die opbrengs, kwaliteit van die produk asook verdraagsaamheid teenoor klimaat te verhoog	Teel en evaluasie van rosytjekultivars	Identifiseer nuwe potensiële kultivars wat ouer, swakker-produiserende kultivars kan vervang of kan lei tot beter benutting van droogfasiliteite en beter oes venster.	Deeglike identifikasie van kultivars word gedoen om volhoubare oplossings te verseker in-huis en vir privaat lisensiehouers. Nuwe kultivar ontwikkelingsprogram geloods vir aanplanting 2023 by die Vine Academy and Model Farm.	Deurlopend
	Vrug-evaluasie	Hier is dit veral gefokus op gedroogde produkevaluasies.	Alle nuwe potensiële kultivars is evalueer en getoets met verskillende droogmetodes.	Deurlopend
Bevorder die kwaliteit van plantmateriaal in die groter waardeketting van plantmateriaal	Plantmateriaal	Stel riglyne in plek vir rapportering van probleme. Verteenwoordig die droogbedryf by die WVV (Wingerdverbetering Vereniging).	Grondvlak betrokkeheid by moederblokke, plantmateriaal. In-huis plantmateriaalproewe op verskeie persele.	Deurlopend
	Onderstokke	Onderzoek die bestaande onderstokke op verskillende persele om te bepaal watter onderstokke op die spesifieke kultivar mees geskik is onder spesifieke toestande. Persele aangeplant in Blouputs (binnegron), Upington (buitegrond), Vredendal en Vanrhynsdorp. Nuwe aanplantings, met nuwe eerste fase evaluasie van onderstokke nooit voorheen gebruik in Suid-Afrika is 2022 aangeplant in Kakamas, Vredendal, Upington. Weens die gemeenskaplike belang is SATI ook betrokke in die ontwikkelingswerk.	Vanrhynsdorp evaluasies is vanaf in-huis evaluasies geskuif na Provar vir evaluering.	2019 aangeplant en nuwe onderstok aanplantings vind plaas in 2022.

Fokus area	Projek	Doelwitte	Vordering	Tydsduur
Optimalisering van wingerdpraktyke				
Bevorder die kwaliteit van plantmateriaal in die groter waardeketting van plantmateriaal	Indikator plantmateriaal	Omdat wit kultivars nie visueel identifiseerbaar is om Rolblaar tipe-3 virus te identifiseer nie, is die eerste kommersiële proef geloods waarby Selma Pete as kultivar geënt is op 143B MG. Cabernet Franc is ook op die spaarlout geënt as indikator wat visueel die simptome sigbaar maak.	In 2021 is die indikatore geënt en evaluasie is in 2022 gedoen. Die vatpersentasie was nie goed nie en die projek word herhaal met die proses in 'n kwekery vir aanplanting in 2023.	2021 - 2025
	Bepaal of virusse met twee siektes van Merbein en Selma Pete in die Upington rosyntjie-druifproduksie-gebied geassosieer kan word.	Merbein en Selma Pete is onderskeidelik die mees aangeplante en vinnigste groeiende druiwekultivars wat vir die maak van rosyne in Suid-Afrika gebruik word. Albei kultivars blyk in verskeie wingerde in die Oranjerivier aangetas te word deur afsterwingsimptome wat toegeskryf is aan óf winterkoue óf stamsiektes asook aan 'n "slap lout"-simptoom wat baie soortgelyk is aan Shiraz-siekte van wyndruiwe. Hierdie siektes kan deur die teenwoordigheid van virusse veroorsaak of aangehelp word.	'n Reeks virusse en viroïede is in beide Merbein- en Selma Pete-kultivars opgespoor. PCR sal gevestig of ontwikkel word vir soveel as moontlik van hierdie virusse of viroïede en in die tweede jaar van die projek sal assosiasie studies uitgevoer word op toepaslike getalle duidelike verteenwoordigers van Selma Pete en Merbein van dieselfde plantmateriaalorsprong, wat wintersterfte simptome toon, asook plante wat gesond lyk.	2021 - 2022

Fokus area	Projek	Doelwitte	Vordering	Tydsduur
Optimalisering van wingerdpraktyke				
Optimalisering van produksie	Droog-aan-stok	Daar is aanplantings in Kakamas (binnegrond) gemaak op Selma Pete, Merbein Seedless en Sugra 39 asook met twee verskillende opleistelsels in Shaw-swaaikap en Bokhoring om te bepaal watter stelsel en onderstokkombinasie die meeste geskik is.	Aanplantings het plaasgevind in 2019. Projek word gedoen in samewerking met die LNR.	2019 aangeplant – 2024
	Jongstok aanbevelings en probleem identifikasies	Tree op as onafhanklike liggaam om aanbevelings te maak rakende geskikte bo- en onderstok kombinasies asook probleem blokke ondersoek.	Om te verseker dat elke situasie die beste onafhanklike opgesomde aanbeveling kan kry ter verbetering van die bedryf en risikobestuur.	Deurlopend
Veldproewe	Trosgewigte en oesmodel	Die droogbedryf het beperkte inligting beskikbaar ten einde akkurate oesskattings te bepaal. Bepaal norms en verseker goeie stokdata.	Inisiëringsfase in 2020 seisoen met gewigte, trostellings en skadebepaling. Agrihub program opdateer by produsente om vanaf akkurate hektare te werk.	2020-2025
	Skadebepaling	Direkte en indirekte skadebepalingsmodelle vir die bedryf skep.	Inisiëringsfase 2020	2020-2025
Grondvoorbereiding	Kartering en grondondersoek	Blokkartering en aanplantingsaanbevelings templaatskep.	Ondersoek nuwe aanplantingspersele en adviseer beste grondvoorbereidingstegnieke en regstellings.	Deurlopend

Fokus area	Projek	Doelwitte	Vordering	Tydsduur
Optimalisering van wingerdpraktyke				
Plae en siekte beheer	MRL residu afbreekkurwes Vrugtevlieg monitering en skadebepaling	Bepaal of produkte veilig is vir gebruik op die regte stadium. Bepaling van impak op die bedryf.	Hoof aktiewe bestanddeel wat krities is vir die laaste gebruik in die seisoen is getoets. 2021 word werk geïnisieer , tweede evaluering 2022 seisoen.	Deurlopend
Plae- en siektebeheer	Margarodes	Margarodes is inheems en voed op wingerdwortels, verswak die wortelstelsel en verkort die produktiewe leeftyd van wingerde. Die doel van die projek is om 'n geïntegreerde bestuurstrategie vir Margarodes te ontwikkel. Die doelstellings is: 1) om die doeltreffendheid van geselekteerde kontak- en sistemiese insekdoders vir Margarodebeheer in veldproewe te toets, 2) om die doeltreffendheid van geselekteerde EPF's vir biologiese beheer van Margarodes in die laboratorium (nagraadse student) en in die veld te bepaal, 3) om die doeltreffendheid van geselekteerde EPN's vir biologiese beheer van Margarodes in die laboratorium en in die veld te bepaal (nagraadse student); en 4) 'n geïntegreerde bestuurstrategie vir Margarodes in tafeldruiwe te ontwikkel en te evalueer.	Geen formele resultate nie.	2019-2023

Fokus area	Projek	Doelwitte	Vordering	Tydsduur
Optimalisering van wingerdpraktyke				
Plae- en siektebeheer	<i>Phylloxera</i>	<p>Die doel van hierdie projek is om die <i>Phylloxera</i>-opnames wat in die sewentigerjare in die belangrikste tafel- en droogdruifwestreke gedoen is, te herhaal.</p> <p>Die doelstellings is om te bepaal:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) hoe wydverspreid <i>Phylloxera</i> in die tafel- en droogdruifbedryf voorkom, en 2) of <i>Phylloxera</i> aansienlik bydra tot die swak prestasie van die wingerdstok, met en sonder die teenwoordigheid van ander faktore wat die groeikrag van die wingerdstok beïnvloed, en dus ook die weerstand/verdraagsaamheid teen <i>Phylloxera</i>. 	Monsters is getrek op verskillende persele en ook uitgebrei na ander areas.	2019-2022
Plae en siekte beheer	Bladspringers	<p>Produsente in die Noord-Kaap, Mpumalanga, Limpopo en sommige gebiede in die Wes-Kaap, het toenemende uitbrekings van blaarspringers in tafel- en rosyndruifwingerde aangemeld. Die doel van hierdie navorsing is om kennis te verkry oor spesie-identiteit, blaarspringerbiologie en ekonomiese skadepotensiaal, wat alles deurslaggewend is vir die ontwikkeling van beheermaatreëls (chemies en biologies) en om potensiële fitosanitêre bekommernisse aan te spreek.</p>	Projek is geloods in 2022 seisoen.	2022 - 2025

Fokus area	Projek	Doelwitte	Vordering	Tydsduur
Optimalisering van wingerdpraktyke				
Plae en siekte beheer	Letselaalwurms in wingerdstok	<p>Die doelwitte van hierdie studie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geografiese opname vir letselaalwurms in die wingerdboustreke van Suid-Afrika. • Opspoor, isoleer en identifiseer letselaalwurmpopulasies uit opnamemonsters deur gebruik te maak van molekulêre metodes. • Evalueer die patogenisiteit van die mees algemene letselaalwurmspesies deur aalwurmreproduksie en groeireaksie van geselekteerde wingerdstok onderstokke op besmetting deur hierdie letselaalwurmspesies te evalueer. • Evalueer die vatbaarheid van geselekteerde dekgewasse vir verskillende letselaalwurmspesies deur aalwurmreproduksie op hierdie gewasse te skat. 	Projek is geloods in 2022. Monsters is op verskillende areas geneem.	2022 - 2025

Fokus area	Projek	Doelwitte	Vordering	Tydsduur
Menslike hulpbronbestuur				
“Interns” leer- en ontwikkelings-program		Opstel van programme.	Deurlopend.	Deurlopend.
RSA tegniese interne span	Kapasiteit skepping	Skep 'n volhoubare tegniese navorsing- en ontwikkelingspan ter bevordering van die area in geheel.	Aanstelling van vier lede in die span waarvan drie onder internskap aangestel is. <ul style="list-style-type: none"> • 1x Grondkundige • 1x Plantteekundige • 1x Junior Landboukundige • 1x Senior Landbou spesialis 	2022
Tegniese Komitee	Adviserings-komitee	Identifisering van bedryfsgeleenthede en risiko's op 'n tegniese en navorsingsgebied.	Suksesvol saamgestel.	2020
Tegnologie oordrag				
	Velddae Olifantsrivier Oranjerivier Roadshows om in elke area spesifiek terugvoer te gee.	Om op 'n oorsigtelike mate inligting wat vasgevang word oor te dra aan produsente. Formele tegniese inligtingsdag met insetverskaffers. Eerste Raisins SA formele Simposium.	Daar was 15 veldsessies gehou in die 2022 seisoen. <ul style="list-style-type: none"> • Prieska snoeidag • Climate Smart Agriculture x 2 • HMO snoei opleiding • Villa Insight Plot Dag • Tegniese Inligtingsdag Olifantsrivier • Vredendal Lowerbestuur • Tegniese Roadshow x 4 • Tegniese Simposium • SAWWV inligtingsdag • Modulêre kursus in Piketberg x 2 dae Vier tegniese roadshows is gehou: <ul style="list-style-type: none"> • Kakamas • Groblershoop • Kalksluit • Vredendal 	2022

Fokus area	Projek	Doelwitte	Vordering	Tydsduur
Menslike hulpbronbestuur				
Handleiding vir die beste praktyk riglyne	Grondvoorbereiding en praktyke	Hersiening en daarstelling van 'n erkende handleiding wat deur rosyne produsente asook studente gebruik kan word. Ook die oordrag van kennis aan voorligtingsbeampes van die Departement van Landbou, Grondhervorming en Landelike Ontwikkeling.	Program geloods 2020.	2020 - 2025
	Plae- en siektebestuur	Geskryf in maklik, identifiseerbare formaat .		2021
Handleiding vir die beste praktyk riglyne	Plantmateriaal en -kwaliteit	Basiese riglyne saamgevat.		2021
	Bedryfs- volhoubaarheid	Die ontwikkeling van 'n raamwerk wat die volhoubaarheid van die bedryf ten toon kan stel.	Voltooi literatuurstudie. Konsulteer 40 kundiges en lewer insette tot wesenlike aanwysers vir volhoubaarheidsondersoek. Besoek waardekettingsamestelling. Oorweeg die sosiale kapitaal en belangrikheid van vertrouwe in 'n bedryf.	2022 afgehandel

4.6. Lesse geleer

Soos wat 'n bedryf ontwikkel kom daar al hoe meer nuwe uitdagings en geleenthede by. Die rosynebedryf internasionaal het geweldig baie plek vir ontwikkeling wat net bevestig hoe geweldig baie nog gedoen kan word om beter volhoubaarheid te verseker.

Die afgelope jaar se lesse geleer:

- Kommunikasie tussen verskillende bedrywe in geheel bly krities vir gesamentlike verbetering van die wingerd- & landboubedryf.
- Ons moet wyer kyk as net die wingerdbedryf en ook by ander instansies aanklop vir kruisbestuiwing.
- Die “La Nina” klimaat wat steeds alle weerpatrone deurmekaar gegooi het. Abnormale hoër reënval is ervaar in vroeë stadiums tussen blom en oes, gevolg in oestyd wat kwaliteit baie benadeel het en boonop die reserwes van die komende seisoen negatief beïnvloed. Dit is belangrik dat daar meer werk gedoen moet word in voorspellings van weer en vroeë waarskuwingsisteme in plek gestel moet word vir uitrol in die 2022 seisoen. Die weerstasie projek is suksesvol geloods in die 2022 seisoen en tans is daar 12 stasies wat data invoer in die Oranjerivier streek met nog twee wat geïnstalleer moet word in die Olifantsrivier streek. Vroeë waarskuwingstelsels kan ook die impak van die skade minimaliseer, soos die voorspelling van donsskimmel primêre infeksie.
- Om praktiese navorsing te onderneem, wat op plaasvlak van groot waarde kan wees, is dit krities dat die nodige kapasiteit in plek gestel moet word om die bedryf te kan diens.
- Tegnologie en innovasie se benutting is nog relatief laag; hierdie is 'n sleutelrol van Raisins SA wat aandag in die toekoms sal moet geniet.
- Somtyds staan ons vasgevang in 'n stelsel en is versigtig oor wat die aanpassing daarvan sal wees, maar as ons eers die stelsel aanpak is die geleentheid legio. 'n Goeie voorbeeld hiervan is om betrokke te raak by plantmateriaal wat die bedryf kan verbeter.

- Goeie data maak besluite maklik. Met daadwerklike weeklikse data van vrugtevlug en valskodlingmot en die plasing daarvan op kaarte kan die “hot spots” op die stadium bestuur word en skade se impak minimaliseer.
- Alle proewe onafhanklik van grootte moet statisties ontleed word. Besluite geneem op grond van die data is kardinaal vir langtermyn volhoubaarheid.
- Suksesvolle proewe op grondvlak benodig gefokusde persele en daarvoor ook 'n gefokusde benadering.

4.7. Slotsom

Kapasiteit is aangespreek en goeie interaksie met bedryfsvennote, produsente en personeel is en word steeds gevestig en moet onderhou word. Die vestiging van 'n tegniese komitee wat adviserend optree werp besluit reeds vrugte af en meer intydse bestuur kan hanteer word, asook die uitrol van aksies.

Elke aksie, projek en proef, onafhanklik van die grootte daarvan, dra op sy beurt by tot 'n groter prentjie en saam vorm alles die finale volhoubaarheid. Die bestuur van al die aksies en om te prioritiseer wat kern-belangpunte is, is verseker 'n uitdaging, dus streef ons na samewerking met ander instansies om die moontlike ondersteuning te kry by projekte.

5. MARKINTELLIGENSIE, -TOEGANG EN -ONTWIKKELING

5.1. Oorsig van portefeulje

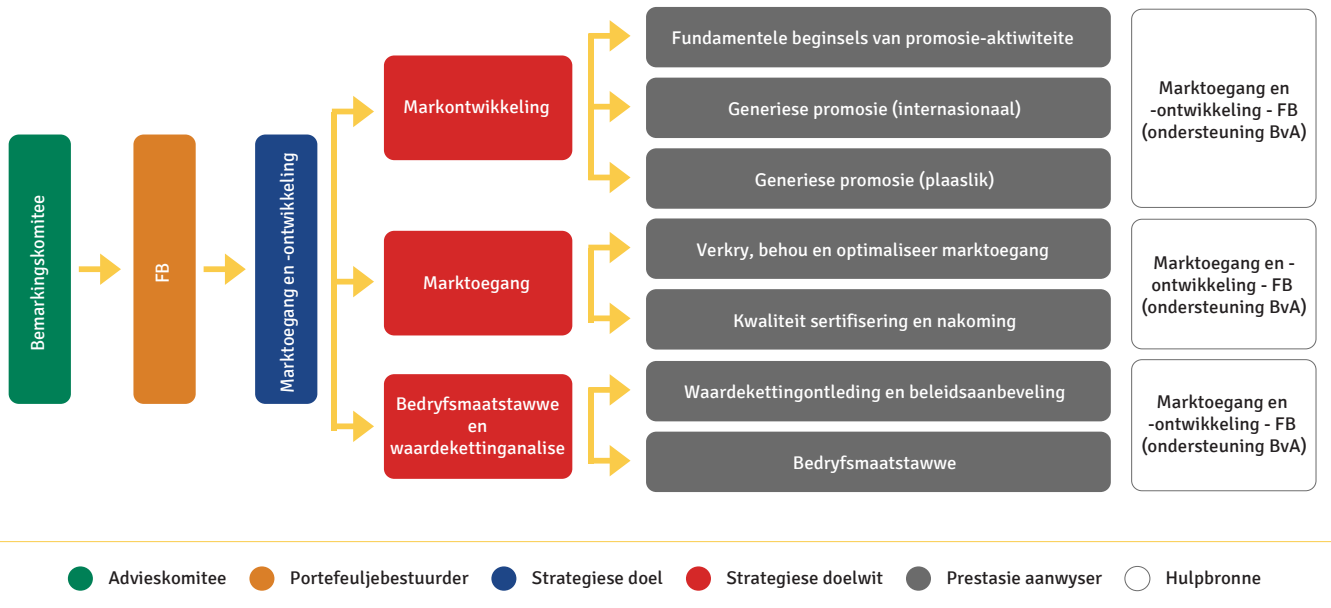
Oor die afgelope drie dekades het die landbou-omgewing massiewe veranderinge ondergaan. Dit sluit onder meer in veranderinge in handelsbeleid (vrye-mark), bevolkingsgroei, klimaatsverandering, die tegnologiese revolusie, die finansiële krisis, ensovoorts. Die toenemende geïntegreerde wêreldmark het inderdaad groeielemente vir ons Suid-Afrikaanse bedryf ingehou (as ontwikkelende ekonomie). Dit het ons die geleentheid gebied om ons rol as internasionale verkoper van rosyntjies te laat toeneem met meer as 250% oor dieselfde tydperk, waarvan 100% oor die afgelope agt jaar plaasgevind het. Verdere verwagte groeiende volumes (25%) oor die volgende drie jaar onderstreep die belangrikheid van investering in marknavorsing, toegang tot markte en die ontwikkel van nuwe markte, as sleutel tot die toekomstige langtermyn sukses van die SA rosyntjiebedryf oor die volgende tien jaar.

Die volgende strategiese doelwitte word ingesluit as deel van Markintelligensie, -toegang en -ontwikkeling (KPA 2), soos uiteengesit in “**PROJECT RISE**”:

- **Strategiese doelwit 1: Markintelligensie**
- **Strategiese doelwit 2: Marktoegang**
- **Strategiese doelwit 3: Markontwikkeling**

Sien figuur 11 vir 'n oorsig van die markintelligensie, -toegang en -ontwikkeling portefeulje.

FIGUUR 11: ILLUSTRASIE VAN MARKINTELLIGENSIE, -TOEGANG EN -ONTWIKKELING PORTEFEULJE.

Die totale spandering op hierdie portefeulje beloop R6 199 155 wat 30,19% van totale verdienste verteenwoordig.

FIGUUR 12: MARKNAVORSING, BEDRYFS-'BENCHMARKING' EN MARKONTWIKKELING-SPANDERING VIR 2022

Aan die hand van die bostaande is dit belangrik dat Raisins SA die volgende funksies namens die bedryf behartig:

- 1) Markintelligensie/Bedryfs-'benchmarking';
- 2) Marktoegang en
- 3) Markontwikkeling.

Hierdie fokusareas sal kortliks in die komende gedeelte hanteer en bespreek word.

5.2. Fokusareas

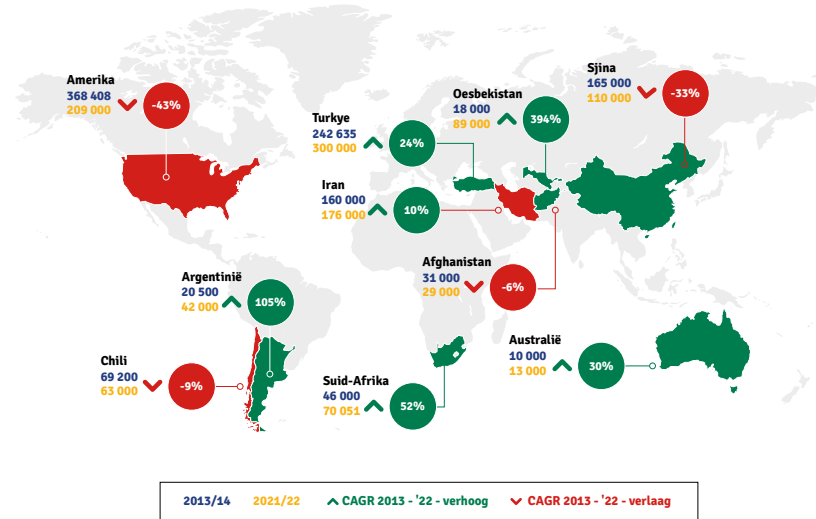
Oor die afgelope jaar het Raisins SA homself op die volgende areas toegespits:

1) Markintelligensie en “benchmarking”

Bedryfsnavorsing en ‘benchmarking’ van sleutelaktiwiteite (produksie, verwerking, logistiek, ens.), plaaslik en internasionaal, is belangrik vir die uitwys van uitdagings en ondoeltreffendhede in ons bedryf. Dit dien as belangrike brondokument vir enige onderhandelinge of gesprekke rakende beleidsformulering, strategiese beplanning van verskeie kapasiteite in die bedryf soos verwerking, plantmateriaal, ander inset verwante groei, logistiek, nuwe markte ens.

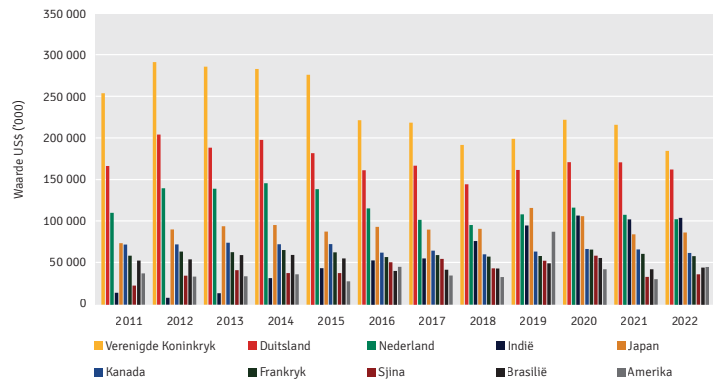
Die insameling van data, verwerking daarvan en vertolking van markinligting is belangrik tot die bevordering van ’n deursigtige markomgewing. Dit sluit plaaslike sowel as internasionale inligting in.

Die bedryf het oor die afgelope twaalf jaar (2010) verdubbel in volumes, terwyl die VSA produksieverliese van 100 000 ton ervaar het. ’n Belangrike strukturele verandering is die internasionale produksie van Thompsons, juis weens die feit dat Suid-Afrika en die VSA in kompetisie is vir die voorsiening van kwaliteit Thompson-rosyntjies. **Wat egter as risiko ervaar word is dat ons nie konstant die mark kan voorsien van volumes, en dus natuurlik ons marktaandeel kan laat groei nie.** Die groot variasie in Goue- en Thompson rosyntjies moet op ’n ordelike wyse aangespreek word ter bevordering van SA se internasionale markte. Daar word wel ’n poging van stapel gestuur om ’n handelsmerk vir goue-rosyne te skep, met vereistes wat moontlik ondersteuning hierop kan bied. Die figuur hieronder illustreer waar groei (afname) in produksie internasionaal plaasvind.

FIGUUR 13: WÊRELDPRODUKSIE IN DIE NOORDELIKE EN SUIDELIKE HALFROND, OOR DIE TYDPERK 2013-2022

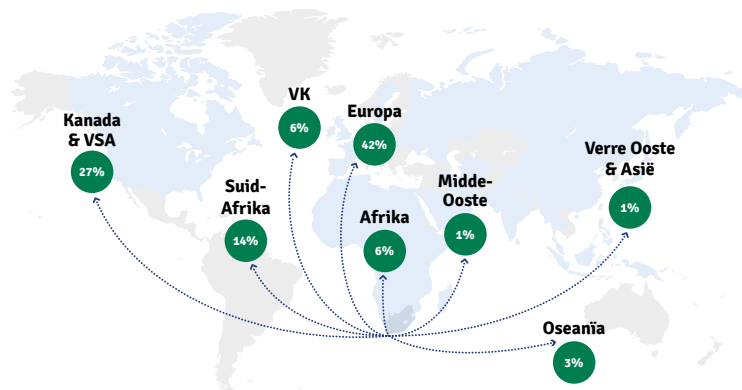
Die vernaamste invoerders van rosyntjies sedert 2010 – 2022 word getoon in Figuur 14. Die grafiek bevestig dat die VK die enkele grootste bestemming is vir rosyntjies, gevolg deur Duitsland in die tweede plek, derdens Indië, daarna Nederland en Japan in die vyfde plek.

FIGUUR 14: WÊRELD INVOERE VIR DIE TYDPERK 2011-2022

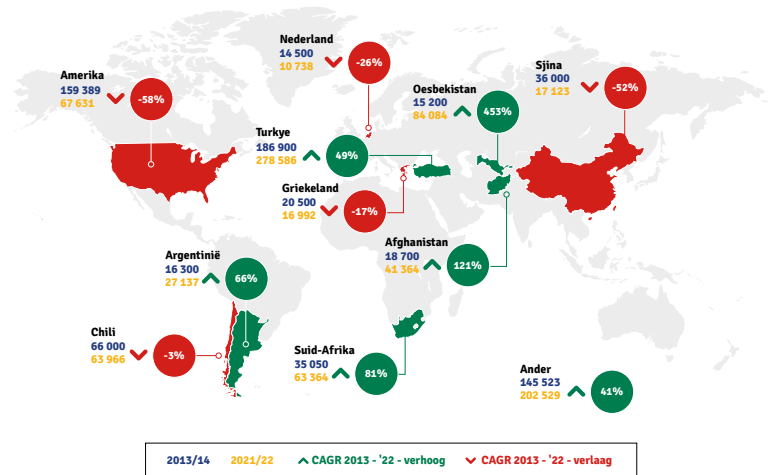
Suid-Afrika is hoogs gekonsentreerd in die Europese mark (EU), met totale verskeppings uit Suid-Afrika van net onder die 50%. Duitsland is 'n belangrike mark en het sterk gegroei oor die afgelope vyf tot ses jaar. Gesien in 'n tradisionele handelskonteks, het Suid-Afrika 'n relatiewe klein marktaandeel in die VK, in vergelyking met die Suid-Afrikaanse varsvrugtebedryf. Marknavorsingswerk wat gedurende 2019 afgehandel is, het aangedui dat daar groeigeleenthede vir SA in die VK is. **'n Sleutelstrategie/boodskap wat gedryf word deur Raisins SA is dat voedselveiligheid (MRL'e) 'n sterker aankoop oorweging moet raak vir die VK kopers.** As ons in hierdie boodskap kan slaag, gaan daar groot bewegings in die mark plaasvind ten gunste van ons bedryf, aangesien dit waarskynlik ons enkel grootste verkooppunt is. Daar is ook die potensiaal om wesenlike vordering te maak in die verband. Dus is daar vir die eerste keer twee veldtogte aangepak in die VK mark, naamlik: Beautiful Country, Beautiful Raisins en Dried Fruit Alliance.

Sedert die aanvang van die VK veldtogte, het SA se volumes, na die spesifieke mark, gegroei vanaf 2 770 (2019) na 6 676 (2020). In 2021 was die totale uitvoere na die VK 7 109 ton, dus 'n groei van 156% oor die afgelope drie jaar. In 2022 het die uitvoere na die VK afgeneem na 3 754 ton ('n afname van 47,19%). Dit kan toegeskryf word aan die dreigende resessie wêreldwyd, met 'n sterker klem op prys.

FIGUUR 15: HOOF-UITVOERMARKTE VIR SUID-AFRIKAANSE ROSYNE (2022)

Die bedryf is onder druk om die oes ten volle uit te verkoop voor die nuwe seisoen, dus beklemtoon dit die noodsaaklikheid vir beter organisering en selfs kontraksluiting per produktipe tussen verpakkers en produsente. Die onderstaande grafiek toon uitvoere van sleutel produksie-gebiede oor die afgelope agt jaar. Die vooruitsigte is dat indien 'n seisoen met gunstige weerstoestand ervaar word, SA volumes sal toeneem tot 100 000 ton.

FIGUUR 16: GROEI IN INTERNASIONALE UITVOERE, OOR DIE TYDPERK 2013-2022

2) Marktoegang

SAGAP is nou goed op dreef - alhoewel dit nie perfek is nie word dit deurentyd verbeter. Hierdie is alreeds 'n groot tree in die regte rigting t.o.v. naspeurbaarheid, higiëne en voedselveiligheid. Jaarlikse aanpassings tot MRL'e is sekerlik die heel belangrikste marktoegangelement. Die R&D portefeulje werk steeds op hierdie gebied en ook in oorleg met Frucom kommunikeer ons die nuutste verwickelinge aan die waardeketting. Op die huidige oomblik is daar 'n sterk dryf om SO2 se limiete af te bestuur en word daar saam met Frucom en ander droogvrugte bedrywe gewerk. Die beheer van peste en plae word voorsien om ook meer toenemend relevant te word, sowel as die konsep tot volhoubaarheid wat veral etiese handel insluit. Ons is werksaam om 'n "social pact" in plek te kry om die risiko aan te spreek.

3) Marktoegang en Markontwikkeling

Voedselveiligheid en fitosanitêre faktore is 'n sleutel tot die versekering van internasionale marktoegang. Huidige werk is veral toegespits op faktore wat verband hou met die vermindering van produk kontaminasie deur klippies, sand en duweweltjies. Terselfdertyd kry naspeurbaarheid aandag, om sodoende produkvloei en die oorsprong daarvan te kan versterk. Dit is veral die Europese Unie wat groter druk plaas op alle produksiegebiede om aan verskeie riglyne te voldoen ter bevordering van volhoubaarheid. Volhoubaarheid word omskryf as goeie en gesonde bestuurspraktyke, ekonomiese faktore, sosiale verpligtinge en om omgewingsvriendelike praktyke te bevorder. Wesenlike tree is vorentoe gegee gedurende 2020, om SAGAP ten volle in werking te kan stel.

Markontwikkeling vir groeiende volumes in die bedryf sal baie

belangrik wees tot die volhoubaarheid van die bedryf. Om konstant dubbelsyfergroeï in produksie te behartig, sonder om te kompenseer op die prys, is 'n moeilike en selfs onrealistiese verwagting.

5.3. Bemerkingsadvieskomitee

Dit dien as besprekingsplatform waar markrisiko-verwante sake bespreek word om aan die direksie van Raisins SA raad te verskaf. Die komitee word aangewend om sleutelmarkkwessies soos voedselveiligheid, MRL'e, oesskattings, markontwikkeling ensovoorts te bespreek.

Die doelwit van die komitee is as volg:

- Om markrisiko's (fitosanitêre risiko's, MRL'e, voedselveiligheid, tariewe, logistieke uitdagings, ens.) in die bedryf te identifiseer en te bespreek, waar die nodige regstellende stappe in plek gestel kan word om die risiko's te verminder of uit die weg te ruim, byvoorbeeld SAGAP.
- Om te verseker dat akkurate inligting gedeel word (onder bedryfsrolspelers, die media, ens.) en sodoende dus deursigtigheid in die Suid-Afrikaanse rosyntjiebedryf te bevorder.
- Terugvoer te gee ten opsigte van marktoegang en die ontwikkeling van markte te bevorder.

Komiteelid	Instansie
Willem Bestbier	Onafhanklik (Voorsitter)
Johannes Fourie	Raisins SA Direksie voorsitter
David van der Merwe	Raisins SA Direkteur
Van Zyl Vorster	Raisins SA Direkteur
Santjie Coetzer	Pioneer Foods
Nico Koch	Pioneer Foods
JD Burnette	Desert Raisins
Tanya Alston	Desert Raisins
Charl du Plessis	OWK
Stephan Kruger	Prosperitas
Peter Kuilman	RedSun Raisins
Gog van der Colff	Carpe Diem Raisins
Pieter Roos	Carpe Diem Raisins
Ferdie Botha	Raisins SA
Madene Conradie	Raisins SA (Sekretaresse)

5.4. Hoëvlak projekterugvoering

Hierdie afdeling sal spesifiek fokus op sleutelprojekte wat gepaard gaan met markintelligensie, -toegang en -ontwikkeling. Elke projek sal bespreek word ten opsigte van die projek se doelwitte, vordering en tydsduur.

Tabel 3: Marktoegang, navorsing, 'benchmarking' en ontwikkeling – projekopsomming vir 2022

Projek	Doelwitte	Vordering	Tydsduur
Bedryfsnavorsing, 'benchmarking' en markintelligensie			
Bemarkingsforum	Bemarkingsforum vergader ter bespreking van sleutel mark aangeleenthede. Fokus is op oesskattings en kommunikasie internasionaal, afskop van nuwe bemarkingsveldtogte.	Drie keer per jaar.	Deurlopend
Mededingendheid studie	Ondersoek SA rosynebedryf se prestasie oor die afgelope dekade internasionaal en in vergelyking met wyn- en tafeldruive.	Projek afgesluit in 2019, met nodige aanbevelings.	Elke vier jaar
Oesskattings en weeklikse inname	Oesskattings is kritiese inligting om markte in te lig oor gebeure in belangrike produksiegebiede. Dit sluit deelname in aan die INC en Sultana konferensie statistiek en publikasies.	Ten volle geïmplementeer. Word jaarliks opdateer met die nuutste inligting.	Jaarliks
Analise van markteendense (industrie statistiek boekie)	Om markteendense te bepaal in terme van produksievolumes (aanbod), produkkategorieë, historiese pryse, wisselkoers, markaanvraag, uitvoervolumes, invoervolumes, plaaslike verbruik, ensovoorts. Hierdie inligting is noodsaaklik om verskeie lede van die waardeketting beter in te lig oor strategiese beleggingsbesluite.	Ten volle geïmplementeer. Word jaarliks opdateer met die nuutste inligting.	Jaarliks
Handelsverslag: Agrihub	Die insameling en verspreiding van maandelikse handelsdata. Dit dien as 'n sleutelfunksie om markgroei (afname) te kan kwantifiseer.	Ten volle geïmplementeer.	Maandeliks

Projek	Doelwitte	Vordering	Tydsduur
Vermenigvuldigingseffek van die Suid-Afrikaanse rosyntjiebedryf	<p>Om die Suid-Afrikaanse rosyntjiebedryf se sosio-ekonomiese impak binne die konteks van die volgende te kwantifiseer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • BBP-bydrae (ekonomiese uitsette) • Verdienste op buitelandse geldeenhede • Fiskale bydrae in belasting en heffings • Werkskepping. <p>Bogenoemde feite is noodsaaklik in enige van ons beleidsgesprekke met sleutelbelanghebbendes soos die regeringsdepartemente, georganiseerde landbou, internasionale markte, skenkers, ensovoorts.</p>	<p>Die projek is in Julie 2019 voltooi, met die gepubliseerde uitslae beskikbaar aan alle lede.</p>	<p>Elke vier jaar</p>
Ekonomiese/finansiële maatstafbepaling (kostegids)	<p>Om maatstawwe te bepaal en bedryfsnorme vir rosyntjieproduksie te verskaf.</p>	<p>Twee verskillende inisiatiewe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vinpro/Raisins SA • Frudata 	<p>Jaarliks</p>

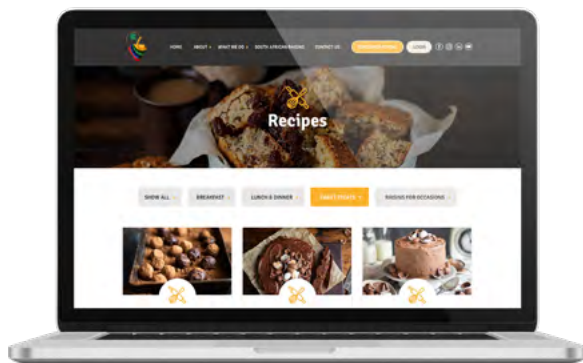
KOSTEGIDS 2022

Projek	Doelwitte	Vordering	Tydsduur
Marktoegang			
Projek GAPP word geloods	<p>Projek GAPP word geloods waar gekyk word na gradering, oudits en droogbane in samewerking met I-plan, asook beste praktyk publikasies.</p> <p>Navorsingswerk op gradering sluit die VSA en Australië in. Plaaslike bedrywe is gekonsulteer wat grane, oliesade en die vleisbedryf insluit.</p> <p>Dienooreenkomstig is die volgende opgestel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Riglyne vir die neem van verteenwoordigende monsters tydens inname; • Produkspesifikasies per produkkategorie, sluit die ontwikkel van nuwe kleurkaarte in; • Inwerkingstelling van lugstroomsorteerders waar meer as 80% van die bedryf daartoe ingestem het. Standaardisering van Van Geen Waarde- en Industriële graad produk. • Ontwikkeling van 'n nuwe appèlgraderingsmeganisme wat ten doel het om enige ontevrede saak oor hergradering aan te hoor en uitklaring te gee. • Opleiding van produsente en verpakkers van die inname standarde. <p>Lugstroomsorteerders word installeer en gekalibreer vir die aanvang van die 2021 seisoen. Die appèlgradering word dienoooreenkomstig geïmplimenteer.</p>	<p>Gradering en oudits is afgehandel Desember 2020.</p> <p>Droogbane en beste praktyke handleiding is 'n drie jaar projek en sal teen Desember 2023 afgehandel wees.</p> <p>Gradering vir implementering 2021, sal dienoooreenkomstig verder ontwikkel word.</p>	Deurlopend

Projek	Doelwitte	Vordering	Tydsduur
SAGAP	<p>Groot regstellings is gemaak na die aanvanklike implementering van SAGAP. Kategorisering van stelsel word geïmplementeer, gebaseer op risiko verwante aspekte tot droging van varsvrugte. Hierdie risiko-gebaseerde stelsel is onderhandel met PPECB en die standaard vir rosyne is hersien in samewerking met produsente, verpakkers en PPECB. Hierdie het weselike kostebesparings vir die bedryf, beraam op ongeveer R2m per jaar.</p> <p>Baie moeite is gedoen om inligting rakende die SAGAP-oudit in 'n maklik verstaanbare manier oor te dra aan produsente en die proses so maklik as moontlik te implementeer. Verskeie werksinkels is met produsente hanteer om inligting te kan oordra, dit sluit ook 'n kort video in om stap vir stap die proses te verduidelik.</p> <p>Inwerkingstelling van Agrihub wat die bedryf se databasis opdateer het en 'n stoksensus is vir die eerste keer in die afgelope twee dekades volledig afgehandel. Dit is 'n groot tree in die regte rigting. Meer as 200 produsente is bygestaan om PUC en DF nommers te registreer.</p> <p>Raisins SA ondersteun die uitreik van sertifikate, om die tekortkominge aan stelseluitdagings by PPECB aan te spreek.</p>	<p>SAGAP opgedateer.</p> <p>Kategorie stelsel in plek gestel toegelig deur voedselveiligheid en naspeurbaarheid risiko's.</p> <p>Agrihub as databasis is in plek vir naspeurbaarheid.</p>	Deurlopend
Minimum plaaslike produk standaard vir SA	Gedurende 2021 het Raisins SA 'n koördineringsrol gespeel om minimum binnelandse- en uitvoer standaarde na te sien en aanbevelings aan die Nasionale Departement se afdeling te maak.	Insae is ingedien by Departement, dit is goedgekeur en uitgereik Maart 2023.	Elke vier jaar

Projek	Doelwitte	Vordering	Tydsduur
Markontwikkeling			
Beautiful Country, Beautiful Raisins	Hierdie promosie-veldtog fokus hoofsaaklik op besigheid-tot-besigheid en handel in die VK, sowel as Duitsland. Bemarkingsaktiwiteite sluit in die verspreiding van persverklarings, advertensies, LinkedIn plasings en 'n handelsreis in 2022 na die Noord-Kaap. Die veldtog fokus op die bedryf se unieke verkooppunte en poog om SA se markaandeel in die VK sowel as Duitsland te verhoog.	2021 het 'n toename van 18% gesien, ten spyte van klimaatsuitdagings, terwyl 2022 weer 'n afname van 47% gesien het a.g.v. 'n dreigende resessie. Die handelsreis met verskeie VK aankopers het baie goed afgeloop.	Deurlopend
Dried Fruit Alliance	'n Internasionale poging word aangewend om verkeerde inligting aan te spreek t.o.v. droëvrugte in die wêreld se grootste markte. Dit sluit samewerking tussen VSA, Turkey, SA, Australië, Chili en Argentinië in.	Positiewe reaksie het gevolg met meer as 184 miljoen verbruikers wat bereik was in die proses.	Jaarliks vanaf 2020
Sam Linsell	Raisins SA finaliseer 'n ooreenkoms met Sam Linsell, een van Suid-Afrika se bekendste 'foodies', vir die ontwikkeling van maandelikse rosyntjeresepte. Die resepte word op ons webtuiste en sosiale platvorms gedeel en is 'n sleutel tot ons generiese promosie aksies.	2 resepte word maandeliks vrygestel.	Deurlopend
Samewerking met plaaslike en internasionale instansies ter bevordering van gebruik van droëvrugte:	Die doel van die samewerking is om bemarkingsmoontlikhede te ondersoek en om mense weer oor rosyntjies te laat dink. Plaaslike verpakkings, Dried Fruit SA, Dried Fruit Alliance, International Nut and Dried Fruit Council (INC), Red Comm ens.	Deurlopend besig met projekte	Deurlopend

SAM LINSELL RESEPTE

SA SULTANA INLIGTINGSBLAD

TRADEFORWARD
CERTIFICATE

TURKYE &
FRANKRYK TOER

Projek	Doelwitte	Vordering	Tydsduur
Markontwikkeling			
Dried Fruit South Africa	Raisins SA is deel van <i>Dried Fruit South Africa</i> – 'n alliansie wat die verbruik van gedroogde vrugte plaaslik promoveer.	Deurlopend besig met projekte.	Deurlopend
SA Sultana projek	Met groeiende volumes is dit belangrik om na SA se produksamestelling te kyk en strategies te beplan. Die 'ou WP' kategorie is onderbenut en daar is potensiaal om hierdie produk beter te posisioneer. 'n Eerste regstelling wat onderneem was, was om die naam te verander (SA Sultana), kwaliteit spesifikasie in plek te stel en die produk te ondersteun deur 'n promosie aksie, internasionaal.	Deurlopend besig met projekte.	Deurlopend
Ad hoc			
Persverklarings	Om akkurate, deursigtige inligting aan die mark te lewer en sodoende te verseker dat Raisins SA as 'n geloofwaardige bron van inligting beskou word.	Deurlopend besig met projekte.	Deurlopend
Hanteer van navrae	Navrae, verwysings en algemene klagtes word reaktief hanteer deur Raisins SA.	Deurlopend besig met projekte.	Deurlopend

5.5. Lesse geleer

Die volgende lesse is oor die afgelope jaar geleer:

- Die 2021/22 seisoen was 'n uitdagende seisoen weens weerstoestande, met 'n verlaging in produksievolumes van 9%.
 - Volumes groei sterk oor die afgelope tien jaar in die bedryf en noodsaak optrede wat kan bydra dat volumes steeds bemark kan word, sonder om te kompenseer op die eenheidswaarde van ons produk.
 - 'n Groot agterstand heers by generiese bemarkingsaksies, plaaslik sowel as internasionaal.
 - Aandag aan plaaslike regerings se voedselprogramme moet ondersoek en onderneem word, met ongeveer 11 miljoen kinders wat deel uitmaak van ons primêre- en sekondêre skoolopleiding. As slegs 50% kinders bereik kan word deur skoolprogramme, kan dit 'n wesenlike verhoging in verbruik stimuleer, sowel as 'n kultuur van rosyne verbruik bevorder.
 - Ongelukkig is 'n generiese promosie aksie 'n langtermyn georiënteerde aksie, terwyl onmiddellike resultate ver wag word.
- Markintelligensie is noodsaaklik om deeglike besluite te neem oor die langtermyn; maar dit verg tyd, fondse en kundigheid om die nodige stelsels te ontwikkel, in plek te stel en voortdurend te diens. Tans is daar nie 'n toegewyde persoon om sy/haar volle aandag aan hierdie funksie te wy nie.
 - Kapasiteit en kundigheid op die gebied is belangrik en is 'n wesenlike leemte wat gedeeltelik aangespreek word deur gebruik van eksterne partye.
 - Die versameling en 'besit' van 'inhoud' soos resepte, foto-materiaal, 'stories oor die bedryf', geskiedkundige gebeurtenisse, ensovoorts, is 'n duur en tydsame proses. Groot leemtes bestaan in hierdie verband, maar geniet wel aandag sedert 2019.
 - Inligting moet akkuraat en vinnig met die mark gedeel word.
 - Inklusiewe gesprekke met produsente en verpakkers is 'n sleutel tot inligting wat uit Suid-Afrika na die internasionale gemeenskap vloei.
 - Sleutelaspekte soos voedselveiligheid, naspeurbaarheid, etiese handelspraktyke en sosiale verantwoordelikhede sal dringend moet aandag geniet. 'n Stelsel wat monetêr onderskeid kan tref sal produsente aanspoor om vinniger op die gebied vordering te toon.
 - 'n Sterk ondersteuningstelsel is nodig, wat verder met veral die inligting- en kommunikasieportefeulje geïntegreerd moet saamwerk.

5.6. Slotsom

Gedurende en na die Covid-19 pandemie, is daar opnuut fokus geplaas op gesonde leefstyle internasionaal; 'n sleutel-tendens waarop rosyne moet kapitaliseer as 'n gesonde produkkategorie. Ons is kern belangrik om hierdie boodskap oor te dra om die wêreldvraag na ons produk te stimuleer, wat redelik onveranderd die afgelope dekades was.

Nagenoeg 86% van totale rosyntjieproduksie word uitgevoer na verskeie markte wat Duitsland, Frankryk, Nederland, Kanada, VSA, die VK, Algerië en ander insluit. Dit beklemtoon ons bedryf dus onvoorwaardelik as 'n uitvoer georiënteerde bedryf. Dit stel ons verder ook direk bloot aan plaaslike beleidsverandering en enige verandering in die globale markomgewing waarin ons meeding, gekenmerk deur bewegings en onsekerhede geskep deur 'n verskeidenheid van faktore. Die pandemie is 'n sprekende voorbeeld. Dit het gewys dat die vraag na Goues beïnvloed word terwyl die vraag na Thompsons en SA Sultanas steeds goed is.

Aksies wat onlangs geloods is, is daarop gemik om ons bedryf beter te voorsien van kritiese markinligting oor markbewegings en mark-tendense. Hierdie portefeulje sal groei in sy belangrikheid waar integriteit en akkurate inligting baie belangrik is tot die skep van waarde.

“

'n Groot eerste tree is gegee om ons bedryf in generiese terme te bemark. Die fokus hiervan is om ons produk te posisioneer as 'n premie-produk!

”

6. TRANSFORMASIE

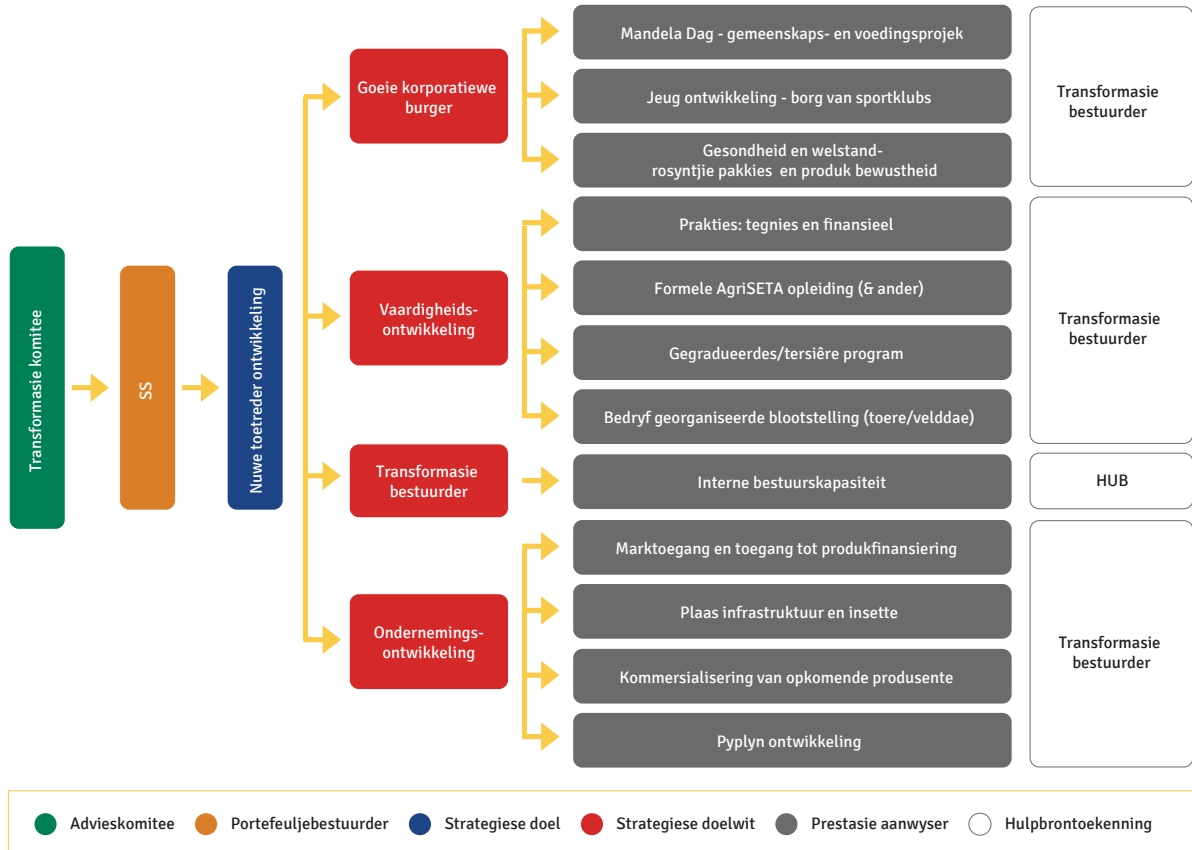
6.1. Oorsig van portefeulje

In Suid-Afrika word transformasie in die landbousektor van die grootste belang vir die stabiliteit en vooruitgang van ons land se demokrasie beskou. Transformasie word in hierdie konteks gedefinieer as die ontwikkeling en implementering van toepaslike programme om ons opkomende swart produsente te ondersteun om die sprong van opkomende na kommersiële rosyntjieprodusent te maak en om terselfdertyd hul marktoegangseleenthede uit te brei.

Die volgende strategiese doelwitte word ingesluit as deel van die Transformasie portefeulje (KPA 5), soos uiteengesit in “PROJECT RISE”:

- **Strategiese doelwit 1: Transformasiekapasiteit**
- **Strategiese doelwit 2: Ontsluit kwekerpotensiaal**
- **Strategiese doelwit 3: Goeie korporatiewe burger**
- **Strategiese doelwit 4: Alliansies**

Sien figuur 17 vir ’n oorsig van die transformasie portefeulje.

FIGUUR 17: ILLUSTRASIE VAN OORSIG VAN DIE TRANSFORMASIE PORTEFEULJE.

Ingevolge die aanbevelings van die NAMC is Raisins SA verplig om 20% van die organisasie se statutêre heffing aan transformasie-aktiwiteite te bestee. Gevolglik is ons transformasiefonds gemik op die volgende aktiwiteite:

- Ondernemingsontwikkeling (60%)
- Bestuur van ons transformasieportefeulje (17%)
- Vaardigheidsontwikkeling (18%)
- Sosio-ekonomiese ontwikkeling (5%)

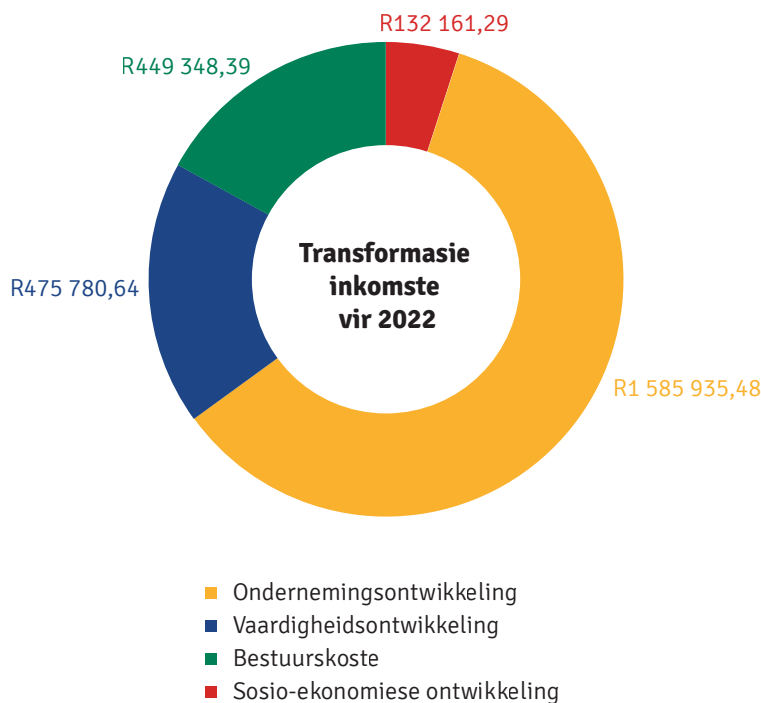
Ons transformasieplan word bepaal deur die NAMC se riglyne, soos verskaf op 30 Mei 2018, en goedgekeur deur die NAMC se transformasie- en oorsigkomitee op 23 April 2019.

Raisins SA se Transformasiekomitee se samestelling is as volg:

Komiteelid	Instelling
Simoné Oliphant	Raisins SA
Nico Moloto	PepsiCo (Voorsitter)
Suzette Bosman	IDC
Desiree Adams	EAC (Sekretaresse)
Lillian Senosi	Departement van Landbou
Anthony Mac Minn	Sol Plaatjie Universiteit
Abi Messelaar	NAFU
Wiaan Janse van Rensburg	Agri Noord-Kaap
Brian Makhele	NAMC
Earl Loxton	Opkomende produsent
Petrus Grobler	Oursource
Llewellyn Adams	Voorsitter: EAC

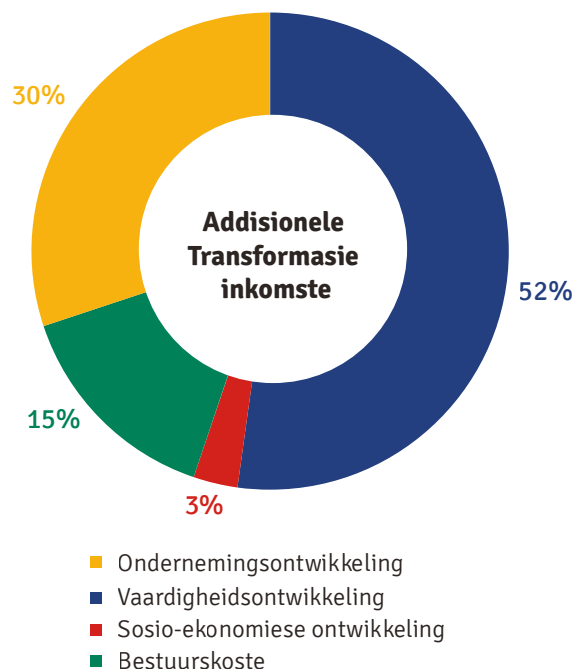
Fondse ingesamel vir ons transformasie-aksies vir 2022

Die begroting vir Raisins SA se transformasie portefeulje was net meer as R2,6 miljoen vir die 2022-boekjaar. Totale besteding was R6 290 353, en verteenwoordig 30,63% van totale besteding. Bykomende fondse ter waarde van ongeveer R3,6 miljoen is addisioneel ingesamel.

FIGUUR 18: TRANSFORMASIE INKOMSTE VIR 2022

2022 was 'n ongelooflike jaar vir transformasie, aangesien ons daarin geslaag het om fondse vir ondernemingsontwikkeling te bekom, wat altyd 'n uitdaging vir die portefeulje was. Dit het ook 'n nuwe rol aangeneem, waar Raisins SA die rol van BDSP (Business Development Service Provider) begin speel het. Ons het nou befonders aangemoedig om fondse aan ons te gee om projekte te help bestuur en implementeer. Ons het ook 'n poging aangepak om droogfasiliteite vir ons vroue in die boerdery te vestig om produsente aan te moedig om die produk van die grond af te lig vir beter gehalte. Dit is 'n deurlopende projek en ons wil die komende jaar nog meer vroue bemagtig.

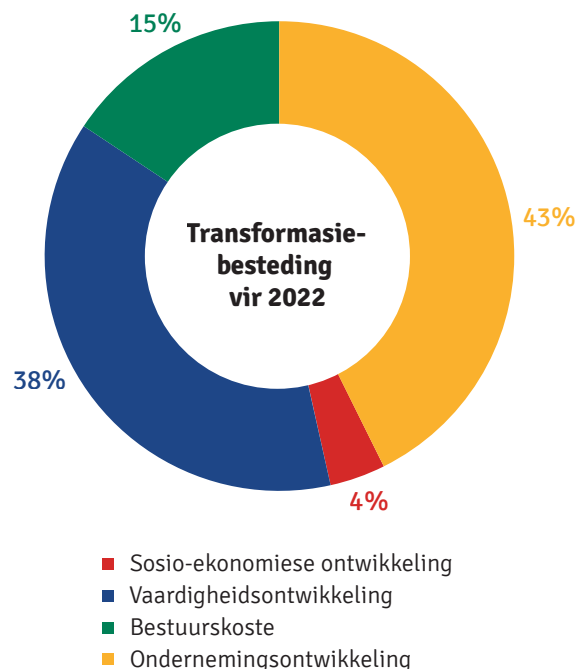
FIGUUR 19: ADDISIONELE INKOMSTE

Fondse bestee 2022

'n Groot fokuspunt in 2022 was die aanplant van wingerde en ook die opgradering van droogfasiliteite. Ons het steeds 'n groot besteding aan vaardigheidsontwikkeling gehad en het ook daarin geslaag om internasionale befondsing vir die Transformasieportefeulje te bekom. Trade Forward Southern Africa was opleiding wat daarop gemik was om vroue in die agri-sektor se vaardighede op te gradeer. Ons het verskillende onderwerpe behandel, soos voldoening aan vereistes, logistiek, en inleiding tot handel. Raisins SA het ook 'n beursprogram saam met Scatec van stapel gestuur wat 'n reuse sukses was en hoop om nog meer beurse vir die HMO-skool te kry.

Die meerderheid van die heffingsfondse bestee in 2022 was aan vaardigheidsontwikkeling. Opleiding is vir ons 'n groot fokus, asook in die vorm van ondersteuning aan die opleiding wat plaasgevind het. Bykomende befondsing vir ondernemingsontwikkeling ter waarde van R10 miljoen is ontsluit.

FIGUUR 20: TRANSFORMASIE BESTEDING VIR 2022

Totaal	Vaardigheidsontwikkeling	Bestuurskoste	Ondernemingsontwikkeling	Sosio-ekonomiese ontwikkeling	Totale transformasie inkomste
	2 379 191,00	985 822,00	2 683 712,00	241 628,00	6 290 353,00
Addisioneel	Vaardigheidsontwikkeling	Bestuurskoste	Ondernemingsontwikkeling	Sosio-ekonomiese ontwikkeling	Totale addisionele inkomste
	1 903 410,36	536 473,61	1 097 776,52	109 466,71	3 647 127,20
Heffing	Vaardigheidsontwikkeling	Bestuurskoste	Ondernemingsontwikkeling	Sosio-ekonomiese ontwikkeling	Totale heffingsinkomste
	R475 780,64	R449 348,39	R1 585 935,48	R132 161,29	2 643 225,80
	18%	17%	60%	5%	100%

FIGUUR 21: GEDETAILLEERDE TRANSFORMASIE BESTEDING/INKOMSTE VIR 2022

6.2. Hoëvlak projekterugvoer

Tabel 4: Transformasieprojekte: projekopsomming 2022

Projek	Doelwitte	Vordering	Tydperk
Ondernemingsontwikkeling			
Marktoegang en toegang tot produkfinansiering	Verskaf marktoegang en finansiële ondersteuning aan ten minste 50 produsente.	Kredietfasiliteit by rosyntjieverwerkers. Ons het 40 opkomende produsente bygestaan met net meer as R1 miljoen se rentevrye lening	Jaarliks
Plaasinfrastruktuur en insette	Verhoog produksiebasis en vermoë om inkomste te genereer. Voorsien HDI-produsente van topgehalte kwaliteit plantmateriaal. Nuutste kultivars. Dit sal vir 'n tydperk van drie jaar wees.	Plaasontwikkeling: grondvoorbereiding, plantmateriaal, kunsmis, pale, drade, dreinerings (holistiese benadering tot wingerdontwikkeling). Voorsien sewe produsente van plaasontwikkeling bystand (vier hektaar in 2021, 30 hektaar in 2022).	Jaarliks
Kommersialisering van swart opkomende produsente	Versterk opkomende kwekersbesigheid. Verbeter volhoubaarheid vir produsente. Die doel is om van opkomende tot kommersiële produsent te vorder.	Versterking van interne prosesse, goeie korporatiewe bestuur, infrastruktuurondersteuning. Ons sal produsente op 'n glyskaal ondersteun om volhoubaarheid te verseker en 'n kultuur van opkomende boere wat eienaarskap neem, te implementeer.	Elke vyf jaar
Pyplyn ontwikkeling	Die doel is om besigheidsplanne te finaliseer wat finansiering kan verseker. Die fokus sal wees op mega Agri-projekte, met die potensiaal om die onmiddellike omgewing te verander.	Besigheidsplanne en/of uitvoerbaarheidstudies. Ons het 'n besluit geneem om slegs met 'n projek te help sodra daar 'n goedgekeurde sakeplan in plek is om die sukses van 'n projek te verseker.	Alle projekte begin met 'n sakeplan.

Projek	Doelwitte	Vordering	Tydperk
Vaardigheidsontwikkeling			
Tegniese bystand en reguleringsdiens	Vyf voorligtingsbeamptes wie ook 'n diens lewer aan ongeveer 200 opkomende produsente. Hierdie projek sal op die langtermyn 'n groot impak op die industrie hê.	Voorligtingsbeampte-program, om beste praktyke te ontwikkel. Die program is gefokus op die oordrag van tegniese vaardighede aan voorligtingsbeamptes van Departement Landbou, om swart produsente regoor die provinsie verder te ondersteun.	Elke vier jaar
Gestruktureerde kursusse	6M opleiding vir 236 plaaswerkers	6M opleiding – holistiese plaasbestuursopleiding	Jaarliks
Gegradueerdes/interns	76 gegradueerdes geplaas deur Raisins SA.	Daar is permanente poste aangebied aan vyf van die gegradueerdes. Vennote ingesluit: Carpe Diem, Eksteenskuil, FNB, FruitFly Africa, PepsiCo, Plant SA, Red Sun, SAPO, VUT	Elke twee jaar
Internasionale/ binnelandse georganiseerde toere	Bevorder die kennisbasis van ons vooraanstaande opkomende produsente.	Bied internasionale blootstelling om kennis te verkry van beste praktyke, nuutste tegnologie, toonaangewende tendense in globale konteks, ensovoorts.	Jaarliks
Transformasiebestuur			
Interne transformasiebestuur	Kweek ontluikende sektor, ontwikkel en verbeter menslike kapitaal, bevorder sosiale samehorigheid.	Toegewyd aan die portefeulje: suksesvolle uitvoering van projekte, ontwikkel en dryf vennootskappe, gebruik fondse, bevorder ons opkomende produsente, bou bedryfstransformasiekapasiteit/-vermoë. Ontplooiing van voorligtingsbeampte van Departement van Landbou Noord-Kaap. 74 gegradueerdes in die stelsel.	Elke twee jaar

Projek	Doelwitte	Vordering	Tydperk
Sosio-ekonomiese ontwikkeling			
Mandela dag	Raisins SA span spandeer die dag saam met die gemeenskap en gee terug.	Gemeenskapsopheffingsprojekte en kospakkies	Jaarliks
Gesondheid en welstand	Bewusmaking onder die gemeenskap rakende ons produk.	Rosyntjiekpakkies en produkbewustheid vir Covid-19. Ons het in vennootskap met sosiale ontwikkeling aangegaan om kospakkies uit te deel aan die mense wat tydens Covid-19 sonder kos gegaan het.	Jaarliks
Jeugontwikkeling	Finansiële bystand aan sportklubs in gemeenskappe.	Borg van sokker- en netbulklub met toerusting.	Jaarliks

6.3. Lesse geleer

In 2022 is verskeie lesse geleer oor die uitvoering van ons verantwoordelikhede. Die volgende is 'n opsomming hiervan:

- Tegnologie is belangrik vir die ontwikkeling van ons produsente.
- Volhoubaarheid is die kern van al ons projekte wat ons aanpak.
- Vennootskappe is 'n groot deel van die sukses van die Transformasie-portefeulje.
- Dit is belangrik om die behoefte van die produsent te verstaan en die produsent by elke stap van ontwikkeling in te sluit.
- Ons het suksesvol saam met ons produsente 'n kultuur in Raisins SA geskep dat hulle nie net hulp moet verwag nie, maar ook iets na die tafel toe moet bring.
- Ons het steeds 'n groot tegniese en finansiële gaping in die bedryf. Dit sal deur die VAMF aangespreek word.

6.4. Slotsom

Transformasie vind 'n goeie skaduwee en sy regmatige plek in Suid-Afrika. Ons neem groot projekte aan en implementeer dit suksesvol. Ons sien daarna uit om produsente te dien en om hulle as prioriteit voor te hou wanneer besluite geneem word.

Die Transformasie portefeulje het sy fokus na volhoubare ontwikkeling behou in 2022 en hard gewerk om fondse te verseker om projekte volhoubaar te maak.

Vennootskappe is baie deurslaggewend vir hierdie portefeulje aangesien ons nie al hierdie uitdagings alleen kan aanpak nie met ons heffingsfondse nie. Ons het daarin geslaag om in lyn te kom met die korrekte strategiese vennote wat noodsaaklik is vir die bedryf as geheel. Ons het ons toewyding en fokus op vroue in die landbou voortgesit. Die grootste mylpaal was om belanghebbendes te kry om ons ondernemingsontwikkelingskomponent te belê, want dit is waar die volhoubaarheid vir ons swart produsente lê.

7. OORDRAG VAN INLIGTING, KOMMUNIKASIE EN KENNIS

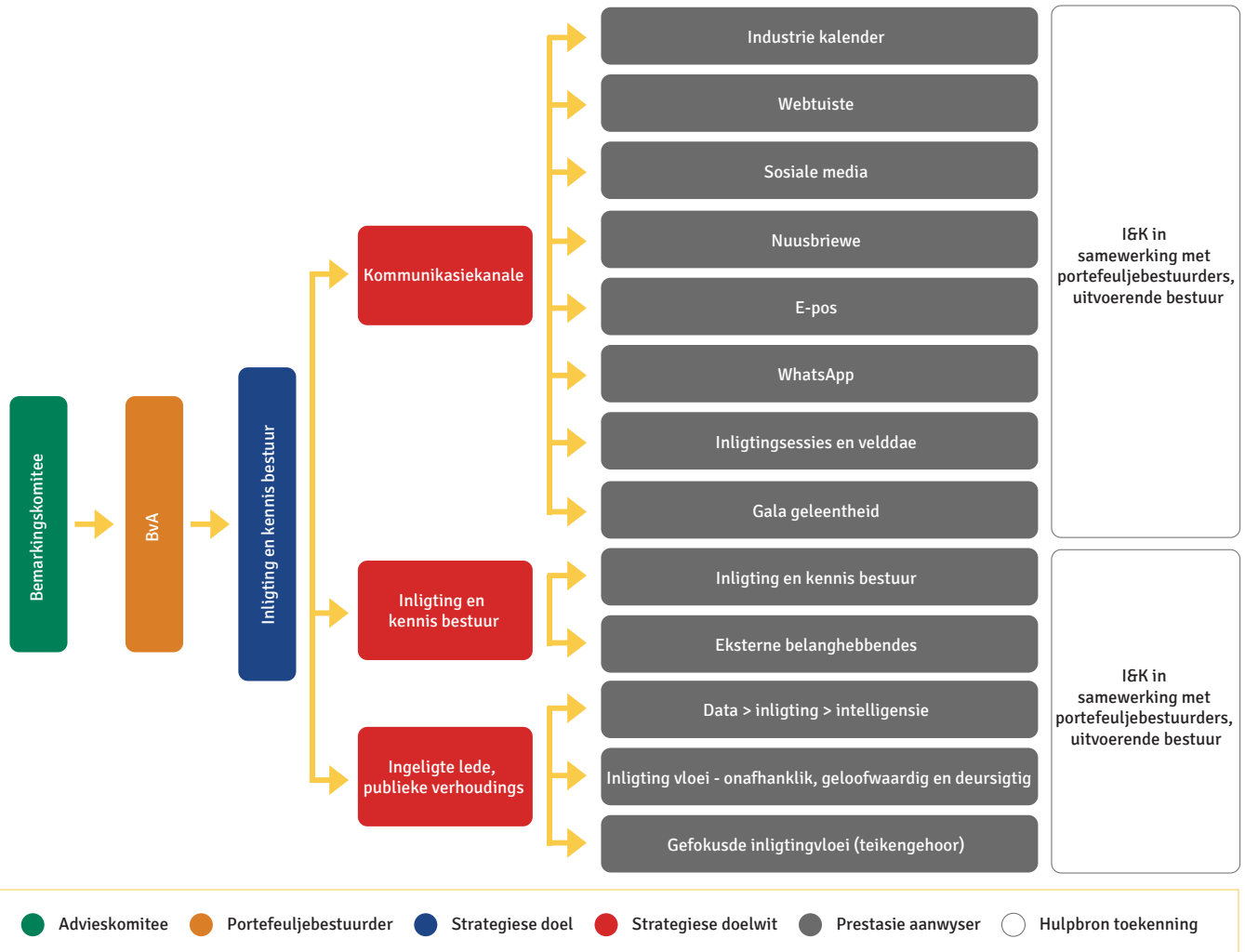
7.1. Oorsig van portefeulje

Inligting en kommunikasie is van kardinale belang vir enige bedryfsorganisasie wat in die opemark funksioneer. Om aan die inligtingsbehoefte van die bedryf te voldoen, probeer Raisins SA om betroubare, relevante en tydige inligting te voorsien aan die rolspelers in ons waardeketting. Raisins SA versamel, interpreteer en stel inligting vry wat bedryfsverwant is met die doel om besluitneming vir alle rolspelers te vergemaklik en dus risiko's te verminder.

Die volgende strategiese doelwitte word ingesluit as deel van die Inligting en Kommunikasie portefeulje (KPA 4), soos uiteengesit in **“PROJECT RISE”**:

- **Strategiese doelwit 1: Lede registrasie**
- **Strategiese doelwit 2: Kommunikasie kanale**
- **Strategiese doelwit 3: Openbare betrekkinge/verhoudings**

Sien figuur 22 vir 'n oorsig van die inligting en kommunikasie portefeulje.

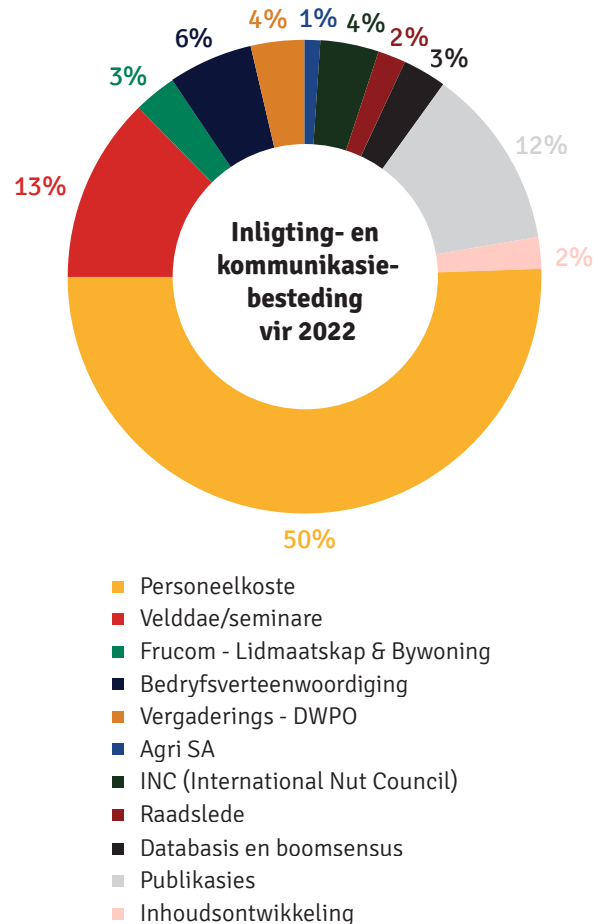

FIGUUR 22: ILLUSTRASIE VAN DIE INLIGTING EN KOMMUNIKASIE PORTEFEULJE

Die volgende paragraaf som kortliks formele interaksie vir 2022 op:

11 nuwe resepte is vrygestel; twee oesskattings is vrygestel deur amptelike media verklarings; 20 weke se inname verslagdoening is hanteer; 12 maandelikse handelsverslae is vrygestel vir SA rosyne; kwartaallikse nuusbriewe; die jaarlikse Kostegids en Bedryfsstatistiek is opdateer en gepubliseer, en die heel eerste rosyne simposium is gehou. Daar is 23 interaktiewe inligtingsessies gehou wat bygewoon is deur 482 produsente gedurende 2022. Die sessies het die volgende ingesluit: AJV is deur 82 afgevaardigde produsente bygewoon; drie DWPO vergaderings per streek (Olifants- sowel as Oranjerivier), twee bemerkingsforum, drie transformasie komitee en drie tegniese komitee vergaderings is aangebied; die Landboupraatjie is in persoon aangebied en 106 mense het dit bygewoon. Deur gebruik te maak van sosiale media platforms is ongeveer 900 000 persone bereik. Ons webtuiste vir die 2022 periode was deur 15 400 mense besoek, waarvan 83% nuwe besoeke was en 17% nuwe besoeke.

Figuur 23 verskaf 'n oorsig oor die koste-samestelling van die portefeulje, wat R1 839 405 beloop en 8,96% van die totale spandering verteenwoordig. Inligting- en kommunikasiebesteding se grootste projekte is die industrie gala (waar die kostes deur borge gedek word), velddae (13%) en publikasies (kostegids, algemene jaarverslag, industrie statistieke) (12%). Personeelkoste verteenwoordig 50% van die portefeulje, waar alle interne en eksterne kommunikasie hanteer word wat die volgende insluit: bestuur van sosiale media, nuusbriewe, internasionale kommunikasie, kommunikasie aan produsente, kommunikasie aan verpackers, persverklarings, die vrystelling van artikels en ander. 'n Gedetailleerde uiteensetting van aktiwiteite word vervat in Tabel 5 onder.

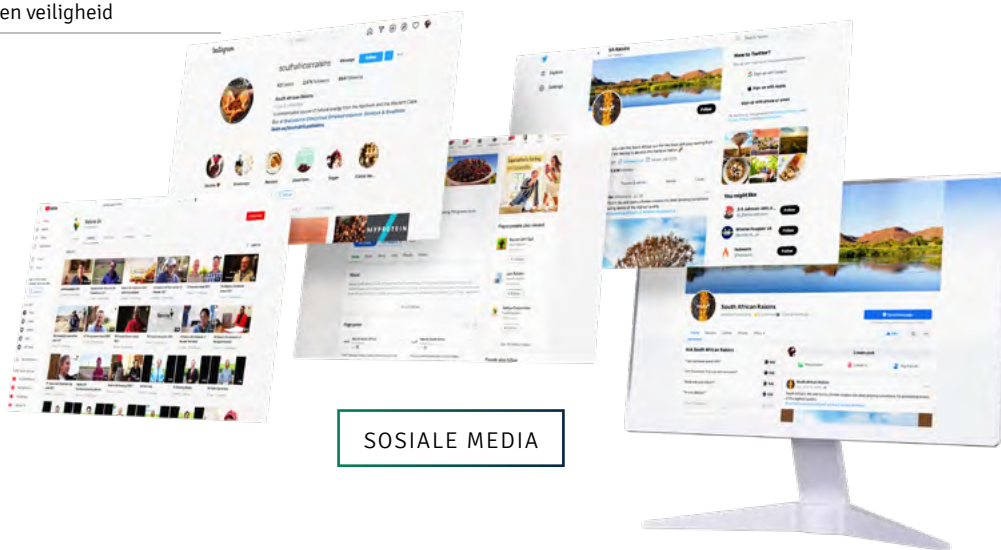

FIGUUR 23: INLIGTING- EN KOMMUNIKASIEBESTEDING VIR 2022

7.2. Fokusareas

Tabel 5: Kernfokus van Inligting en Kommunikasie

Kernfokus	Komponente	Kernfokus	Komponente
Raisins SA profiel	Akkurate inligting	Ontwikkel van bemerkingsmateriaal	<ul style="list-style-type: none"> • VK • Frankryk • Plaaslike mark
Databasis	<ul style="list-style-type: none"> • Opdateer van lede-databasis • Verpakkers • Belanghebbendes 	Internasionale kommunikasie	<ul style="list-style-type: none"> • Frucom • INC • NDFTA • Ambassades
Produksie- en markinligting	<ul style="list-style-type: none"> • Hektare gevestig, per kultivar • Ouderdom en samestelling van hektare gevestig • Oesskatting (x3) • Produk-inname • Markverslae/handelsverslae 	Plaaslike kommunikasie	<ul style="list-style-type: none"> • Raisins SA nuusbrieff (kwartaalliks) • Regering skakeling • Georganiseerde landbou
Publikasie van Agri-‘benchmarking’	<ul style="list-style-type: none"> • Kostegids (Vinpro) • Studie – markposisionering en finansiële evaluering (EVDW) 	Instandhouding van media-platforms	<ul style="list-style-type: none"> • Webwerf • Sosiale media • WhatsApp-groepe
Publikasie van bedryfsverwante kritiese inligting	<ul style="list-style-type: none"> • Impak van klimaatsverandering en weerstoestande (ryp, reën, hael) • Watergehalte • Arbeid • Gesondheid en veiligheid 	Ad hoc	<ul style="list-style-type: none"> • SAID • Internasionale kommunikasie • Mededingingsowerheid

SOSIALE MEDIA

7.3. Hoëvlak projekterugvoering

Tabel 6: Inligting en Kommunikasie - projekopsomming 2022

Projek	Doelwitte	Vordering	Tydsduur
Databasis	<ul style="list-style-type: none"> Skep van gebruikersvriendelike platform: inligting word vertroulik ingevorder en bewaar. Opgedateerde lededatabasis van bedryf. Opgedateerde stoksensus vir die bedryf. 	<p>'n Lededatabasis en stoksensus wat op datum is maak deel uit van Raisins SA se basiese verpligtinge onder ons statutêre maatreëls.</p> <p>'n Groot poging is aangewend sedert 2019 om naspeurbaarheid, effektiewe kommunikasie en bedryfsinligting so akkuraat moontlik te kan versamel en vertroulik te kan bewaar. 'n Afgetekende databasis as deel van die minimum SA GAP vereiste is in plek gestel om naspeurbaarheid te bevorder in die bedryf, om effektiwiteit te bevorder en dus duplisering van aktiwiteite aangaande naspeurbaarheid te voorkom. Die oorblywende 20% van die lede (2020) se inligting is op datum gebring en 80%+ van lede (2020) se inligting wat reeds op die databasis was is op datum gebring wat ons ledelys en kontakbesonderhede insluit.</p>	Deurlopend
Webwerf	<ul style="list-style-type: none"> Instandhouding van 'n platform waar inligting deurgegee kan word. 'n Platform waar bedryfsrolspelers maklik inligting kan inwin oor wie en wat ons bedryf verteenwoordig. Internasionale kopers en rolspelers met sleutelspelers in die bedryf kan verbind soos bv. met ons verpakkers. 	Die webwerf was hersien aan die begin van 2022, en 'n nuwe een is ontwerp. Dit word in tyd opdateer, soos nuwe resepte vrygestel word of nuwe inligting beskikbaar gemaak word.	Deurlopend

WEBWERF

Projek	Doelwitte	Vordering	Tydsduur
WhatsApp groepe	WhatsApp groepe volgens Landbou-verenigings is opgestel sodat alle inligting per e-pos asook per WhatsApp kan uitgaan.	Afgehandel en in werking. WhatsApp groepe werk baie goed, veral vir vroeë waarskuwingsboodskappe. Raisins SA bestuur die groepe en dit word slegs vir bedryfsrelevante inligting aangewend.	Deurlopend
Bedryfspublikasies	Die doel is om akkurate, feitlike en toepaslike inligting vir die bedryf te publiseer.	<p>Die volgende publikasies is gedurende 2020 in plek gestel en word jaarliks hersien en publiseer. Dit vereis noue samewerking tussen alle portefeuljies. Die publikasies vir 2022 is as volg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Resepte (maandeliks) • Kostegids (2022) • Bedryfstastiek (2022) • Jaarverslag (2022) • Inname volumes (weekliks vir 24 weke) • LGO wenk van die week (weekliks) • Maandelikse verskeping (maandeliks) • Nuusbrieff (kwartaalliks) • Oesskattings en produksie-impakte (drie keer) 	Deurlopend

BEDRYFSSTATISTIEK 2021

Projek	Doelwitte	Vordering	Tydskuur
Inligtingsdae/velddae	'n Sleutel tot die bedryf is om praktiese velddae/ inligtingsdae aan te bied, wat toepaslike en sleutelaksies in die bedryf toelig.	Inligtingsdae sluit in: <ul style="list-style-type: none"> • Simposium (eerste een in 2022 gehou) • SAWWV/Raisins SA/SATI inligtingsdag • Internasionale produsentetoer • Landboupraatjie - 23 in-persoon sessies met produsente om inligting/ kennis oor verskeie onderwerpe oor te dra	Deurlopend
Bedryf se gala geleentheid		Raisins SA bied die vyfde suksesvolle gala-geleentheid aan. Die kort video's wat oor elke wenner gemaak is, word gesamentlik meer as 1 700 keer op Facebook en YouTube gekyk en gedeel met ander. 'n Klein seremonie word gehou vir die direksie, borge en wenners by Die Waterfront Gastehuis (Uppington) om hulle trofee te oorhandig. Die kategorieë sluit die volgende in: <ul style="list-style-type: none"> • Bedryfsleier • Opkomende produsent van die jaar • Jong produsent van die jaar • Vroue-produsent van die jaar • Innoveerder van die jaar • Plaaswerker van die jaar • Student van die jaar (Tegnies sowel as Finansiël) • Hoërskool Martin Oosthuizen landbou leerder van die jaar 	Jaarliks
Algemene jaarvergadering		Die algemene jaarvergadering was suksesvol aangebied by die Simposium op 31 Augustus 2022. Produsente kon dit in persoon of virtueel bywoon, waar die belangrike inligting deurgegee en resolusies geneem is. Suksesvol afgehandel.	Jaarliks
Ad hoc-aktiwiteite	Pro-aktiewe/re-aktiewe kommunikasie soos benodig word.	Die insameling en verwerking van data/inligting geskied deurlopend. Ad hoc navrae of soos wat gebeurde plaasvind gedurende die jaar, word geformuleer om spesifieke navrae of gebeurde aan te spreek.	Deurlopend

GALA
GELEENTHEID

RAISINS
SIMPOSIUM

Daar moet meer tyd en hulpbronne aan 'n effektiewe kommunikasie strategie spandeer word, wat verseker dat produsente goed ingelig is. Dit wil blyk asof e-pos en WhatsApp kommunikasie nie 100% doeltreffend is nie.

Alhoewel die eersteprys kommunikasie en oordrag van inligting in persoon is, maak aanlyn platvorms dit wel makliker om tyd en kostes te bespaar, deur selektief te besluit watter vergaderings/ aksies virtueel bygewoon kan word, en watter eerder in persoon skakeling benodig.

Ons is dankbaar vir die mate van effektiwiteit wat geskep word deur die opsie van aanlyn kommunikasie en vergaderings, maar positiewe interaksie met ons produsente en belanghebbendes in die bedryf is vir ons 'n prioriteit.

7.5. Slotsom

Sedert 2019 is die fondasies gelê om 'n sterk ondersteuningstelsel vir ons produsente en verpakkers daar te stel en om relevante inligting, tydige en toepaslik deur te gee. Ons het baie lesse geleer wat aanpassings geveer het in 2020 en ons het op daardie fondasies gebou, deur die databasisse wat bestaan het meer volledig te maak en om standarde te skryf wat ons bedryf soos 'n handskoen pas ten bate van ons produsente. Daar is steeds areas vir verbetering vir die funksionering van hierdie portefeulje, maar wesenlike vordering is gemaak oor die afgelope vier jaar om kapasiteit, strukture, strategie en stelsels vir implementering te vestig.

Ons het markte laat groei en sterk bande gesmee waarop ons in die toekoms kan voortbou. Ons span raak ook elke jaar sterker en groter om 'n beter diens te kan lewer aan al ons produsente en verpakkers. In 2023 sal ons voortbou op die bestaande sterk fondasies, en nuwe verhoudings bou ten bate van die bedryf.

7.4. Lesse geleer

Die beplanning van funksies en velddae was wesenlik vereenvoudig, aangesien Covid-19 regulasies nie soseer in ag geneem moes word soos die vorige twee jaar nie. Die interaksie met produsente en rolspelers by die verskeie velddae en funksies was goed en nodig, en verhoudings is positief beïnvloed daardeur.

By die meerderheid geleenthede was die bywoning in persoon of virtueel moontlik. Dit wil egter voorkom asof virtuele bywoning die laaste uitweg is – die interaksie in persoon geniet voorkeur onder produsente en belanghebbendes.

8. VERKORTE FINANSIËLE STATE

Raisins South Africa NPC

(Registration number : 1997/019805/08

Financial Statements for the year ending 31 December 2021

General information

Unabridged Audited Financial Statements	A copy of the unabridged financial statements can be obtained from the Company Secretary: S Sell Tel: +27 (0) 54 495 0283 Email: Simones@raisins.co.za	
Country of Incorporation and Domicile	South Africa	
Nature of Business and Principal Activities	Service delivery to dried fruit producers	
Directors	JWJ Fourie	
	D van der Merwe	
	J van Zyl Vorster	
	CF Botha	
	PJ Kuilman	(Resigned 18 November 2022)
	AP Mac Minn	
	J van der Colff	
	EW Loxton	
	B Le Roux de Vos	
	S Oliphant	(Appointed 20 April 2022)
	N C Koch	(Appointed 18 November 2022)
Chairman	JWJ Fourie	
Registered Office	9 Groenpuntweg Keidebees Upington Northern Cape 8801	

General information (continued)

Bankers	First National Bank Ltd
Taxation Number	9104004057
Level of Assurance	Audited in terms of the Companies Act of South Africa
Auditors	Venter en Vennote 46 Anton Lubowski Drive Upington Northern Cape 8801
Compiler	S E Mans B.Acc AGA (SA)

Directors' Responsibilities and Approval

The directors are required by the Companies Act of South Africa to maintain adequate accounting records and are responsible for the content and integrity of the annual financial statements and related financial information included in this report. It is their responsibility to ensure that the annual financial statements satisfy the financial reporting standards with regards to form and content and present fairly the statement of financial position, results of operations and business of the non-profit company, and explain the transactions and financial position of the business of the non-profit company at the end of the financial year. The annual financial statements are based upon appropriate accounting policies consistently applied throughout the non-profit company and supported by reasonable and prudent judgements and estimates.

The directors acknowledge that they are ultimately responsible for the system of internal financial control established by the non-profit company and place considerable importance on maintaining a strong control environment. To enable the directors to meet these responsibilities, the directors set standards for internal control aimed at reducing the risk of error or loss in a cost effective manner. The standards include the proper delegation of responsibilities within a clearly defined framework, effective accounting procedures and adequate segregation of duties to ensure an acceptable level of risk. These controls are monitored throughout the non-profit company and all employees are required to maintain the highest ethical standards in ensuring the company's business is conducted in a manner that in all reasonable circumstances is above reproach.

The focus of risk management in the non-profit company is on identifying, assessing, managing and monitoring all known forms of risk across the non-profit company. While operating risk cannot be fully eliminated, the non-profit company endeavours to minimise it by ensuring that appropriate infrastructure, controls, systems and ethical behaviour are applied and managed within predetermined procedures and constraints.

The directors are of the opinion, based on the information and explanations given by management and the external auditors, that the system of internal control provides reasonable assurance that the financial records may be relied on for the preparation of the annual financial statements. However, any system of internal financial control can provide only reasonable, and not absolute, assurance against material misstatement or loss. The going - concern basis has been adopted in preparing the financial statements. Based on forecasts and available cash resources the directors have no reason to believe that the company will not be a going concern in the foreseeable future. The financial statements support the viability of the non-profit company.

The external auditors are responsible for independently auditing and reporting on the non-profit company's annual financial statements. The annual financial statements have been examined by the non-profit company's external auditors and their qualified audit report is presented on pages 5 to 6.

The annual financial statements set out on pages 7 to 21 which have been prepared on the going concern basis, were approved by the directors and were signed on 14 April 2023 on the non-profit company's behalf by:

.....
Director

.....
Director

Directors report

The directors present their report for the year ended 31 December 2022.

1. Review of financial results and activities

Main business and operations

The principal activity of the non-profit company is to service delivery to dried fruit producer in South Africa. There were no major changes herein during the year.

Non-profit company's revenue increased from R 11 616 397 in the prior year to R 13 216 129 for the year ended 31 December 2022.

The operating results and statement of financial position of the non-profit company are fully set out in the attached financial statements and do not in our opinion require any further comment.

On 11 December 2020, honourable Minister for Agriculture, Land reform and Rural development, Mrs AT Didiza, approved the statutory measure and determination of levies for dried vine produce in accordance with the Marketing of Agricultural Products Act for the following four year cycle:

2020/2021 - 16.00c per kg
 2021/2022 - 17.60c per kg
 2022/2023 - 19.30c per kg
 2023/2024 - 21.00c per kg, excluding VAT

2. Going concern

The annual financial statements have been prepared on the basis of accounting policies applicable to a going concern. This basis presumes that funds will be available to finance future operations and that the realisation of assets and settlement of liabilities, contingent obligations and commitments will occur in the ordinary course of business.

3. Events after reporting date

No event, material to the understanding of this report, has occurred between the financial year-end and the date of this report.

4. Directors

The directors of the non-profit company during the year and up to the date of this report are as follows:

JWJ Fourie	D van der Merwe	CF Botha
AP Mac Minn	B Le Roux de Vos	J van Zyl Vorster
J van der Colff	S Oliphant	E W Loxton
N C Koch		

Audit report

To the Director of Raisins South Africa NPC

Opinion

I have audited the financial statements of Raisins South Africa NPC set out on pages 7 to 20, which comprise the statement of financial position as at 31 December 2022, and the statement of comprehensive income, the statement of changes in equity and the statement of cash flows for the year then ended, and notes to the financial statements, including a summary of significant accounting policies.

In my opinion, the financial statements present fairly, in all material respects, the financial position of Raisins South Africa NPC as at 31 December 2022, and its financial performance and cash flows for the year then ended in accordance with the International Financial Reporting Standard for Small and Medium-sized Entities.

Basis for Opinion

I conducted my audit in accordance with International Standards on Auditing (ISAs). My responsibilities under those standards are further described in the Auditor's Responsibilities for the Audit of the Financial Statements section of my report. I am independent of the non-profit company in accordance with the sections 290 and 291 of the Independent Regulatory Board for Auditors' Code of Professional Conduct for Registered Auditors (Revised January 2018), parts 1 and 3 of the Independent Regulatory Board for Auditors' Code of Professional Conduct for Registered Auditors (Revised November 2018) (together the IRBA Codes) and other independence requirements applicable to performing audits of financial statements in South Africa. I have fulfilled my other ethical responsibilities, as applicable, in accordance with the IRBA Codes and in accordance with other ethical requirements applicable to performing audits in South Africa. The IRBA Codes are consistent with the corresponding sections of the International Ethics Standards Board for Accountants' Code of Ethics for Professional Accountants and the International Ethics Standards Board for Accountants'

International Code of Ethics for Professional Accountants (including International Independence Standards) respectively. I believe that the audit evidence I have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for my opinion.

Emphasis of Matter

In common with similar associations it is not feasible for management to institute accounting controls over levy income from packers prior to the initial entry of the collections in the accounting records. We tested a sample of the packers intake information to declarations made by their auditors and no material differences were found to that declared.

Other Information

The directors are responsible for the other information. The other information comprises of the directors' report and the notes to the detail income statement as set out on page 18-20. My opinion on the financial statements does not cover the other information and I do not express an audit opinion or any form of assurance conclusion thereon.

In connection with my audit of the financial statements, my responsibility is to read the other information and, in doing so, consider whether the other information is materially inconsistent with the financial statements or my knowledge obtained in the audit, or otherwise appears to be materially misstated. If, based on the work I have performed, I conclude that there is a material misstatement of this other information, I am required to report that fact. I have nothing to report in this regard.

Responsibilities of the directors for the financial statements

The directors are responsible for the preparation and fair presentation of the financial statements in accordance with the International Financial Reporting Standard for Small and Medium-sized Entities, and for such internal control as the directors determine is necessary to enable the preparation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

In preparing the financial statements, the directors are responsible for assessing the non-profit company's ability to continue as a going concern, disclosing, as applicable, matters related to going concern and using the going concern basis of accounting unless the directors either intend to liquidate the non-profit company or to cease operations, or have no realistic alternative but to do so.

Auditor's Responsibilities for the Audit of the Financial Statements

My objectives are to obtain reasonable assurance about whether the financial statements as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error, and to issue an auditor's report that includes my opinion. Reasonable assurance is a high level of assurance, but is not a guarantee that an audit conducted in accordance with ISAs will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in the aggregate, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these financial statements.

As part of an audit in accordance with ISAs, I exercise professional judgement and maintain professional scepticism throughout the audit. I also:

- Identify and assess the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error, design and perform audit procedures responsive to those risks, and obtain audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for my opinion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from error, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations or the override of internal control.
- Obtain an understanding of internal control relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the non-profit company's internal control.

- Evaluate the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and related disclosures made by the directors.
- Conclude on the appropriateness of the directors' use of the going concern basis of accounting and based on the audit evidence obtained, whether a material uncertainty exists related to events or conditions that may cast significant doubt on the non-profit company's ability to continue as a going concern. If I conclude that a material uncertainty exists, I am required to draw attention in my auditor's report to the related disclosures in the financial statements or, if such disclosures are inadequate, to modify my opinion. My conclusions are based on the audit evidence obtained up to the date of my auditor's report. However, future events or conditions may cause the non-profit company to cease to continue as a going concern.
- Evaluate the overall presentation, structure and content of the financial statements, including the disclosures, and whether the financial statements represent the underlying transactions and events in a manner that achieves fair presentation.
- I communicate with the directors regarding, among other matters, the planned scope and timing of the audit and significant audit findings, including any significant deficiencies in internal control that I identify during my audit.

Venter & Vennote
Per: Janine Venter
 Director/Partner
 Chartered Accountant (SA)

21 April 2023
 46 Anton Lubowski Road
 Uppington
 Northern Cape
 8801

Statement of Financial Position

Figures in R	2022	2021
Assets		
Non-current assets		
Property, plant and equipment	683 694	600 452
Unlisted investments	11 134 232	12 933 105
	11 817 926	13 533 557
Current assets		
Trade and other receivables	3 945 572	4 692 448
Inventory	53 569	282 055
Cash and cash equivalents	1 053 560	549 148
	5 052 701	5 523 651
Total assets	16 870 627	19 057 208
Equity and liabilities		
Equity		
Funds	9 896 880	8 830 636
Non - current liabilities		
Loan - Raisins South Africa Industry Trust	5 227 052	8 960 175
Current liabilities		
Trade and other payables	1 746 695	1 266 397
Total equity and liabilities	16 870 627	19 057 208

Statement of Comprehensive Income

Figures in R	2022	2021
Revenue	13 216 129	11 616 397
Other income	8 247 643	6 875 789
Other expenses	(20 327 233)	(18 175 710)
Profit from operating activities	1 136 539	316 476
Bad debts	-	(5 983)
Finance income	637 543	364 165
Finance cost	(727 952)	(209)
Realised currency losses	20 114	(53 537)
Scrapping of assets	-	-
Profit/(Loss) for the year	1 066 244	620 912

Statement of Changes in Equity

Figures in R	Statutory funds	Voluntary funds	Retained income	Total
Balance at 1 January 2021	(3 850 449)	12 060 173	-	8 209 724
Changes in equity				
Prior year correction	-			-
Loss for the year	-	-	620 912	620 912
Total comprehensive income	-	-	620 912	620 912
Transfers between equity				
Transfers from retained income	(6 525 444)	7 146 356	(620 912)	0
Transfers	-	-	-	-
Balance at 31 December 2021	(10 375 893)	19 206 529	(0)	8 830 636
Changes in equity				
Profit for the year	-	-	1 066 244	1 066 244
Total comprehensive income	-	-	1 066 244	1 066 244
Transfers between equity				
Transfers from retained income	(7 181 399)	8 247 643	(1 066 244)	-
Transfers	-	-	-	-
Balance at 31 December 2021	(17 557 292)	27 454 172	(0)	9 896 880

Statement of Cashflows

Figures in R	2022	2021
Cash flows (used in)/from operating activities		
Profit/(Loss) for the year	1 066 244	620 912
Adjustments to reconcile profit/(loss)		
Adjustments for finance income	(637 543)	(364 165)
Adjustments for finance charges	727 952	209
Adjustments for (increase)/decrease in trade accounts receivable	(851 266)	(345 149)
Adjustments for (increase)/decrease in other operating receivables	1 598 141	(2 644 446)
Adjustments for (decrease)/increase in trade accounts payable	23 958	(38 795)
Adjustments for (decrease)/increase in other operating payables	456 340	(421 411)
Adjustments for (decrease)/increase in inventory	228 486	62 500
Adjustments for depreciation and amortisation expense	217 998	152 471
Adjustments for reserve transfers/prior year correction	-	-
Total adjustments to reconcile (loss)/profit	1 764 066	(3 598 787)
Net cash flows (used in)/from operations	2 830 311	(2 977 874)
Finance charges	(727 952)	(209)
Finance income	637 543	364 165
Net cash flows (used in)/from operating activities	2 739 902	(2 613 919)

Statement of Cashflows (continued)

Figures in R	2021	2020
Cash flows from/(used in) investing activities		
Purchase of property, plant and equipment	(301 240)	(297 526)
Decrease/(Increase) in other financial assets	1 798 873	(6 083 062)
Net cash flows (used in)/from investing activities	1 497 634	(6 380 588)
Cash flows from/(used in) financing activities		
Increase/(Decrease) in other financial liability	(3 733 123)	8 960 175
Net cash flows from/(used in) investing activities	(3 733 123)	8 960 175
Net (decrease)/increase in cash and cash equivalents	504 412	(34 332)
Cash and cash equivalents at beginning of period	549 148	583 480
Cash and cash equivalents at end of period	1 053 560	549 148

+27 54 495 0283

admin@raisinsa.co.za

www.raisinsa.co.za